

[Miljøministeren]

Regeringen mener, at det er en forudsætning for en vellykket decentralisering, at landsplanlægningen effektiviseres ved:

- at staten sørger for, at de kommunale råd bliver orienteret så tidligt som muligt om de statslige interesser – dette stiller krav ikke kun til Miljøministeriet, men også til andre statslige myndigheder – og
- at miljøministeren, når der er konflikter mellem interesserne, får mulighed for hurtigere at træffe afgørelse, således at samfundets interesser sikres bedre.

Med henblik på det forestående lovgivningsarbejde vil regeringen overveje, om »baghaveproblemet« f.eks. kan løses ved følgende tilpasninger af lovgivningen:

- at miljøministeren får mulighed for i særlige tilfælde at overtage de kommunale råds kompetencer efter planlovene, når der er tale om varetagelse af nationale interesser, som foreslået i debatoplægget »Planlægningsloven«, og
- at regeringen i visse situationer også kan overtage kompetencen efter andre love, hvor kommunale råd eller nævn har ansvaret, f.eks. i forbindelse med fredning og miljøgodkendelse.

Det er endelig regeringens opfattelse, at det også i det kommende lovgivningsarbejde må overvejes, om den årlige landsplanredegørelse kan afskaffes. En ny ordning kunne være, at en landsplanredegørelse alene skal afgives, når en ny regering er tiltrådt.

Moderniseringsredegørelse 1989.
(Redegørelse nr. R 19).

Finansministeren (Palle Simonsen):*1. Indledning*

Folketinget har tidligere ved flere lejligheder drøftet moderniseringen af den offentlige sektor. Det er sket med udgangspunkt i årlige moderniseringsredegørelser og i planer for de enkelte ministeriers indsats.

KVR-regeringen fortsætter arbejdet med omstilling og modernisering af den offentlige sektor. Regeringen har med afbureaukratiseringsplanen taget et betydeligt skridt til at ændre de grundlæggende strukturelle og lovgivningsmæssige forhold, som står i vejen for en

mere effektiv offentlig sektor. På baggrund af det brede moderniseringsarbejde i ministerierne, afbureaukratiseringsindsatsen og de generelle økonomiske vilkår for den offentlige sektor finder KVR-regeringen tiden inde til en mere principiel diskussion om den offentlige sektors omstilling.

Modernisering og afbureaukratisering drejer sig ikke om afvikling af den offentlige sektor eller velfærdssamfundet. Vi har fortsat et fælles ansvar for, at alle har et rimeligt levestandard, at vi hjælper hinanden mod nød, sygdom og anden ulykke, og at alle – uanset baggrund – skal have mulighed for at udvikle deres evner. Velfærdssamfundets oprindelige idégrundlag er således ikke til diskussion. Spørgsmålet er derimod, hvordan vi tilpasser den offentlige sektor, dens størrelse og indhold, til fremtidens samfund.

Vi har efterhånden vænnet os til, at næsten ethvert behov skal dækkes af det offentlige. Udviklingen har hverken været logisk eller systematisk tilrettelagt, endsiges gennemdiskuteret. Dermed er ikke sagt, at grænsen mellem offentlige og private opgaver er tilfældig. Men hvad enten udviklingen i det enkelte tilfælde skyldes borgernes ønske om flere »gratis« ydelser eller eksperters og myndigheders opfattelse af, hvad borgernes behov i virkeligheden er, har der været en klar tendens til, at stadig flere områder er blevet underlagt en detaljeret regulering, og til, at vi har fået stadig flere offentligt ansatte.

Den grundlæggende tanke med velfærdssamfundet var en tro på, at vi alle med nogen hjælp og i et fællesskab med andre kan klare os selv – ikke, at vi skulle umyndiggøres. Selv om vi – bl.a. takket være moderniseringsarbejdet – på mange områder har begyndt opgøret med umyndiggørelsen, forestår der stadig et betydeligt arbejde med at finde en ny balance mellem det offentlige og det private, mellem de opgaver, der bedst løses under mere eller mindre offentlig medvirken, og de opgaver, som i stedet bør løses »privat« i lokalsamfundet, af den enkelte eller af grupper, foreninger og organisationer.

Nye løsningsmodeller er også nødvendige, fordi borgerne i stigende grad har et ønske om at tage direkte del i den offentlige servicevirksomhed. Omvendt må det så også accepteres, at en ny balance, hvor ansvaret i højere grad lig-

[Finansministeren]

ger hos den enkelte eller i lokalsamfundet, vil indebære større forskelle i den måde, tingene gøres på, f.eks. at serviceniveauet og -udbudet vil variere fra kommune til kommune.

Vi bør arbejde for at inddrage borgerne mere i løsningen af fælles problemer, så vi kan få vendt den udvikling, der truer med at reducere danske borgere til klienter i et mere og mere omfattende og indgribende system. Hensynet til samfundsøkonomien betyder samtidig, at et vigtigt mål for de kommende års modernisering er at skabe en mindre, men mere effektiv offentlig sektor. En af de største politiske udfordringer i de kommende år bliver at skabe de rette betingelser for, at vi kan løse de nødvendige opgaver med et faldende ressourceforbrug.

Der er ingen snuptagsløsninger, ingen nemme genveje. Regeringen vil skabe en mere effektiv og borgervenlig service gennem en samtidig indsats på flere felter:

- Vi vil øge borgernes valgfrihed og dermed skabe omkostningsbevidsthed og kvalitet i de offentlige institutioner og hos borgerne.
- Vi vil decentralisere, således at vi kan øge de offentlige institutioners råderum og borgernes inddragelse i tilrettelæggelsen af de offentlige serviceydelser.
- Vi vil bruge den private sektor, når den kan løse opgaverne bedre eller billigere end det offentlige.

2. Bedre og billigere løsninger

Valgfrihed og konkurrence.

Valgfriheden er traditionelt stærkt begrænset i den offentlige sektor. Der er mange – og ofte gode – grunde til, at en række offentlige institutioner har monopol på produktion og levering af serviceydelser.

På nogle områder skyldes det offentlige monopol et politisk ønske om at kunne planlægge og kontrollere f.eks. forsyningsvirksomheder og transport- og kommunikationssektoren. På andre områder er der i praksis opstået et offentligt monopol, fordi der er et politisk ønske om med skattemidler at levere gratisydelser eller ydelser, hvor brugernes betaling langt fra dækker omkostningerne. Dette udelukker dog ikke, at finansieringen af ydelserne stadig varetages af det offentlige, mens produktionen heraf – og valget mellem forskellige serviceydelser – i høj grad kan overlades til private.

En række af de hel- og halvoftentlige selskaber mister i disse år deres fortrinsstilling – bl.a. som et naturligt led i dannelsen af det indre marked. Her vil valgfrihed så at sige komme af sig selv og medføre mere varierede og billigere tjenesteydelser til forbrugere. Det er vigtigt, at vi skaber mere frie og tidssvarende vilkår for disse virksomheder, så de bedre kan tilpasse sig de aktuelle konkurrencebetingelser.

Men også på de øvrige serviceområder kan vi inden for politisk fastsatte rammer sagtens skabe en større grad af konkurrence både mellem de forskellige offentlige institutioner og mellem offentlige institutioner og løsninger iværksat i privat regi. På denne måde skaber vi øget valgfrihed for borgerne, så de selv eller i fællesskab kan vælge de løsninger, der passer til deres behov og muligheder. I velfærdssamfundets verden var det et rimeligt mål at arbejde for et vist fælles minimumsniveau for serviceydelserne. Men dette niveau er for længst nået, og fællesstandardernes tid bør være forbi. Nu er mangfoldigheden og de individuelle løsninger målet – vel at mærke den mangfoldighed og de løsninger, der stammer fra borgernes eget valg.

Et eksempel herpå er udviklingen på skoleområdet. Der er i de senere år indført et mere frit skolevalg i mange kommuner. Det er vigtigt, at en større grad af frit forbrugsvalg for borgeren kombineres med et finansieringssystem, som gør de offentlige bevillinger afhængige af f.eks. elevtallet, således at skolerne får et incitament til at levere den bedst mulige ydelse.

Regeringen vil arbejde for at øge valgfriheden og konkurrencen på denne måde inden for alle serviceområder. Vi må gøre os klart, at dette kræver, at vi alle, dvs. politikere, borgere og organisationer, må tænke i nye baner. Der vil komme nye institutionstyper, og vi må lære at acceptere, at det bliver betydelig nemmere at gøre institutioner mindre eller helt nedlægge dem – som en logisk konsekvens af brugernes valg. Vi må også lære at acceptere, at ønsket om øget valgfrihed og kvalitet i offentlige institutioner ikke alene vil skabe øget mangfoldighed, men også forskelle institutionerne imellem, fordi brugernes ønsker er forskellige.

Vi må skabe øget valgfrihed for borgerne og konkurrence til de offentlige institutioner ved at tildele grupper af borgere eller enkeltpersoner bloktilskud til dækning af bestemte velfærdsbehov. På denne måde kan selvgroede

[Finansministeren]

borgerinitiativer vinde frem i åben konkurrence med eksisterende institutioner. Hvis offentlig støtte til selvgoede initiativer skal øges, må det imidlertid kombineres også med øget brugerbetaling. Og der må skabes sikkerhed for, at der automatisk sker en reduktion af tilskudene til de eksisterende institutioner, som de nye, private initiativer aflaster. Dette er et spørgsmål, regeringen vil drøfte med de kommunale organisationer.

Større råderum og ansvar.

I den offentlige sektor er der tradition for en betydelig central styring. Lovgivning, bevilningsregler samt aftaler og overenskomster foreskriver ofte i praksis, hvilken fremgangsmåde der skal vælges for at løse en bestemt opgave. Dette fremhæves med rette som hæmmende for effektiviteten og ansvarsfølelsen. Den enkelte leder og medarbejder er ofte hensat til en rolle som administrator af systemet – med tab af både lederens og medarbejdernes engagement til følge.

Det er vigtigt, at institutionerne – inden for politisk fastsatte mål og rammer – får mere frihed til at tilrettelægge opgaveløsningen effektivt. Ministrene og de administrative ledere har ansvar for, at der – i stedet for den meget detaljerede styring – formuleres konkrete mål og resultatkrav til de enkelte styrelser, institutioner og afdelinger. De enkelte institutioners ledelse har omvendt ansvar for, at målene indfries.

Detaljeret politisk styring kan i nogle tilfælde være nødvendig – men langt fra i alle. Det er her vigtigt at skelne mellem forskellige typer af opgaver. Uden for de egentlige myndighedsfunktioner, og hvor talen er om servicevirksomhed, kan effektiviteten og medarbejdernes ansvarsfølelse utvivlsomt fremmes, hvis institutionerne i højere grad frigøres fra den detaljerede centrale kontrol. Det øgede ansvar vil virke stærkt motiverende og frigøre nye ressourcer hos både ledelse og personale.

På nogle områder – f.eks. de mere teknisk betonedede serviceområder, hvor opgaverne kan beskrives og resultaterne måles – vil det være oplagt at anvende selskabsformen som den ramme, der giver maksimalt råderum.

Der er allerede etableret statsvirksomheder og offentlige aktieselskaber på en række områder, f.eks. inden for transport- og kommunikationsområdet – og der vil komme nye til i de kommende år.

På andre områder som f.eks. social- og uddannelsesområdet vil mange opgaver blive løst bedre, efterhånden som den detaljerede styring erstattes af selvforvaltning. Den passive forbrugerrolle bør her afløses af selvforvaltning, således at brugerne i højere grad tager medansvar for og engagerer sig i produktionen af serviceydelser. Gennem aktiv inddragelse af brugerne kan vi skabe reel forståelse for, at kvaliteten i de offentlige ydelser ikke automatisk opnås ved, at der bevilges flere penge, men nok så meget er et spørgsmål om at anvende ressourcerne rigtigt.

I virkeligheden burde selvforvaltningstanken være indlysende i et samfund som det danske med det overvældende og vidt forgrenede foreningsliv. Enhver, der f.eks. har deltaget i en andelsboligforening eller sportsklub, kender den oplevelse af fællesskab, der opstår, når man sammen med andre selv tager stilling til problemerne. Bevidstheden om, at den enkeltes indsats og engagement spiller en væsentlig rolle for kvaliteten af den endelige løsning, er et afgørende led i denne oplevelse.

De selvforvaltende institutioner vil i det daglige arbejde have friere rammer for at træffe beslutninger om arbejdstilrettelæggelse, serviceniveau samt eventuelle takster. De vil også have større økonomisk frihed til at skaffe sig indtægter gennem tilskud eller salg af ydelser. Meningen med selvforvaltning er altså, at vore institutioner skal have større fagligt og økonomisk råderum – svarende til det, vi kender fra de private virksomheder – men opgaverne skal samtidig løses med en høj grad af samfundsmæssigt ansvar og engagement.

Råderummet skal sikre, at institutionerne er meget mere fleksible end i dag. Sammen med inddragelsen af brugerne – bl.a. i bestyrelsesarbejdet – vil vi kunne få højere kvalitet og større udbud for de samme penge. Brugerinddragelse vil også give et tiltrængt opgør med de standardløsninger, som stadig præger store dele af den offentlige sektor.

Selvforvaltning er på vej i mange kommuner, hvor der sker udlægning af opgaver til institutionerne. Regeringen vil holde sig i tæt kontakt med kommunerne med henblik på skabelsen af de rigtige lovgivningsmæssige rammer for udviklingen.

Omkostningsbevidsthed.

[Finansministeren]

Kun de færreste borgere og offentligt ansatte har en klar forestilling om, hvad en given offentlig serviceydelse koster. Selv om mange af den offentlige sektors ydelser er gratis for brugerne, har det naturligvis sin pris at fremstille enhver ydelse. Problemet er i den forbindelse, at brugerne ikke kender denne pris, idet ydelserne enten stilles gratis til rådighed eller til en pris, som ikke dækker omkostningerne.

Resultatet er tit og ofte den paradoksale situation, at den selv samme person på den ene side som skatteyder stiller krav om lavere skat og reducerede offentlige udgifter og på den anden side stiller krav om flere ydelser fra det offentlige. Systemet har i højere grad gjort den enkelte bevidst om sine rettigheder end om ansvaret og prisen for løsningen af de offentlige opgaver. Øget selvforvaltning vil her kunne afhjælpe noget af problemet, men vi må gå videre.

En metode er at give bedre oplysning til borgerne om prisen for hver enkelt offentlig ydelse, således som nogle kommuner har gjort. En anden og mere direkte metode er etablering af hel eller delvis brugerbetaling for visse offentlige ydelser, hvor brugerne har et mere frit valg. Det vil give brugerne et indtryk af prisen for ydelserne, og det vil få mange til at overveje en ekstra gang, om de virkelig har behov for ydelsen eller de ville få større nytte af at bruge pengene på en anden måde. Brugerbetaling skal kombineres med skattelettelser, således at der ikke blot bliver tale om en forhøjelse af skatterne ad bagvejen.

Undersøgelser, som bl.a. AKF har foretaget, viser, at der på nogle områder er færre fordelingspolitiske og praktiske problemer ved at udvide brugerbetaling end hidtil antaget. På en række områder er det faktisk de mere velstillede, der især vil blive stillet over for at skulle betale for ydelser, som hidtil har været gratis. De vigtigste barrierer for at udvide brugerbetaling er af holdningsmæssig art. I Danmark møder vi voldsom modstand, hver gang talen falder på brugerbetaling, selv på de mindste områder. Tænk bare på den debat, planerne om en afgift på brug af plader og bånd har rejst! Det er vigtigt, at vi gennem debat og oplysning får gjort op med de myter, som i dag omgærder brugerbetaling.

De vilkår, som regeringen vil tilvejebringe for at øge effektiviteten i det offentlige, er i vidt omfang til stede i den private sektor. Det gælder resultatorientering, valgfrihed og konkurrence, råderum og omkostningsbevidsthed. Dette leder naturligt frem til spørgsmålet: Hvorfor så ikke helt overlade opgaveløsningen til private? Dette er i visse tilfælde en god løsning, og regeringen har i forbindelse med finansloven for 1989 og afbureaukratiseringen lagt op til en vis privatisering.

Det helt afgørende ved vurderingen af, om en opgave bør løses i privat eller offentligt regi, er opgavens karakter. Det vigtige er, at opgaverne løses effektivt og med høj kvalitet, ikke hvem der løser dem. Adskillelsen mellem det, der bør foregå i henholdsvis den private og den offentlige sektor, er ikke konstant. Det må derfor løbende vurderes, om forudsætningerne for offentlig opgaveløsning fortsat er til stede.

En del opgaver af vital betydning for samfundet kan bedst løses ved en samordnet offentlig indsats. Det afgørende er, at vi søger at nedbryde uhensigtsmæssige offentlige monopoler og udnytter det brede spektrum af styrings- og organisationsformer, som kan lette omstilling og modernisering. Vi må overalt overveje, om vilkårene for løsning af offentlige opgaver er tidssvarende.

Det drejer sig i første række om effektivisering af de traditionelle offentlige myndighedsopgaver såsom tilsyn og kontrol. Sådanne opgaver vil også fremover ud fra bl.a. retssikkerhedsmæssige hensyn til dels skulle styres af styrelser og departementer. Her må den politiske kontrol gå forud for simpel omkostningseffektivitet.

Det udgiftstunge institutionsområde, hvor borgeren især møder den offentlige service, kan i varierende grad markedsorienteres. Selvvaltede institutioner og selvgroede initiativer kan her være svaret på borgernes krav om valgfrihed, mangfoldighed og alternativer til traditionelle offentlige standardløsninger.

Med selvforvaltning er der ikke tale om egentlige privatiseringer af de offentlige institutioner. Derimod er det givetvis en betingelse for at opnå de tilsigtede fordele, at der ikke lægges væsentlige bindinger på institutionernes ydelser. På en række områder kan det desuden være nødvendigt, at institutionsstrukturen gøres fleksibel, således at institutioner af samme eller

[Finansministeren]

forskellig type kan sammenlægges, at institutioner kan opsplittes, og at sektor- og kommunegrænser kan overskrides.

Endvidere skal den offentlige sektors mere driftsprægede opgaver i højere grad drives efter forretningsmæssige principper. Her kan den politiske og økonomiske kontrol ud fra et effektivitetshensyn udmærket lempes noget til fordel for større markedsstyring og konkurrence med private. Det afgørende er at give offentlige virksomheder tilstrækkelig store frihedsgrader til, at de kan tilpasse sig ændrede markedsvilkår og skabe grundlaget for en rationel drift. Ellers vil det – alt andet lige – blive dyrere for samfundet at løse den pågældende opgave.

Organisationsformer som statsvirksomheder, aktieselskaber og interessentskaber bør her kunne finde betydelig større anvendelse. Større frihedsgrader må imidlertid ikke blive et skalleskjul for ny ekspansion, men må følges af skærpede krav til produktivitetsudvikling og resultater. Det er samtidig en forudsætning, at større handlefrihed ikke påfører private virksomheder unfair konkurrence.

Endelig findes en række offentlige virksomheder og opgaver, hvor fordelene ved privatisering klart overstiger ulemperne. Privatisering af disse opgaver kan principielt ske på to måder:

Vi kan lade hele offentlige virksomheder sælge. Dette bør ske, når der ikke er noget politisk ønske om at styre virksomhedens kerneydelser direkte og der samtidig er udsigt til større effektivitet og et forbedret driftsresultat. Hvor der ikke foretages en fuldstændig privatisering, kan dele af den offentlige opgaveløsning overdrages til den private sektor efter licitationsprincippet. Denne form for privatisering øger fleksibiliteten betydeligt – for det første fordi der til stadighed kan vælges de bedste blandt de løsninger, som markedet tilbyder, for det andet fordi det politisk ofte er lettere at tilpasse aktiviteterne til ændrede vilkår, når der jævnligt genforhandles kontrakter med private virksomheder.

Udbud i licitation kan typisk ske, hvor hjælpefunktioner kan udskilles. Det gælder f.eks. en række selvstændige hjælpefunktioner som rengøring, vedligeholdelse, vagt, information, drift af materiel og EDB-systemer, værkstedsfunktioner, forskning, udviklingsopgaver, laboratoriefunktioner m.v.

For at fremme udbud af driftsopgaver i licitation har regeringen pålagt de statslige institutioner i 1989 at udbyde opgaver svarende til 1 pct. af institutionernes bruttoudgifter. Det vil være naturligt, at kommunerne overvejer tilsvarende foranstaltninger som led i deres effektiviseringsbestrebelse.

Samarbejde om omstilling.

De kommende års omstilling forudsætter, at de offentligt ansatte bidrager aktivt. Medarbejdernes udbytte bliver en bedre arbejdsplads. Personalepolitikken i det offentlige og de regelsæt, der styrer det offentlige arbejdsmarked, skal derfor tilpasses de nye krav.

De nylig indgåede aftaler mellem Finansministeriet og Centralorganisationernes Fællesudvalg peger i den rigtige retning. Det er aftalt, at der skal ske en generel revision af samarbejdsreglerne i staten med henblik på en forenkling og smidiggørelse af samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere. Endvidere har vi aftalt at iværksætte et fælles arbejde om efteruddannelse med henblik på en stærkere markering af efteruddannelsens betydning og for at skabe tæt sammenhæng mellem omstillingsprocessen og efteruddannelsesaktiviteterne.

Endelig vil vi sammen med organisationerne gå i gang med et udvalgsarbejde, som skal vurdere mulighederne for at fjerne de barrierer i overenskomst- og aftalesystemet, der hindrer en effektiv udnyttelse af de offentlige ressourcer og dermed omstillingsprocessen. På længere sigt er målet at skabe større fleksibilitet.

Det er regeringens overbevisning, at vi i de forhandlinger, som kommer, vil kunne finde løsninger, som kan danne rammen om et positivt lokalt samarbejde for at motivere og forbedre medarbejderne til den forestående forandring.

3. Afslutning

Regeringen har med denne redegørelse anvist de principper og løsningsmuligheder, som vi finder centrale i omstillingsprocessen. Regeringen indbyder Folketinget, kommunerne og de ansatte til et konstruktivt samarbejde om at løfte denne store udfordring.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hans Kongelige Højhed Prins Joachim over-

[Anden næstformand]

værer i dag Folketingets spørgetid som led i et studiebesøg i Folketinget. Jeg byder hermed prinsen hjertelig velkommen og udtrykker håb om, at besøget må blive udbytterigt og få et tilfredsstillende forløb. Velkommen!

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 772

1) Til udenrigsministeren af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil udenrigsministeren seriøst overveje, om der fortsat skal gives statstilskud til Mellemfolkeligt Samvirke, hvis man fortsat optræder som et politiserende organ i stedet for efter sit oprindelige formål?«

Pia Kjærsgaard (FP):

Senest har man fra Mellemfolkeligt Samvirke kritiseret, at regeringen prioriterer danske erhvervsinteresser for højt i bistandspolitikken, og man har krævet, at Danmark skal modtage dobbelt så mange flygtninge, som vi gør i dag.

Nu kan man selvfølgelig vælge bare at lukke ørerne for denne politiserende organisation, men så let er det dog ikke. Vi lægger trods alt 120 millioner skattekrone i denne organisation. Hvor megen folkelighed der er i statsorganisationen, ved jeg ikke, men der er efterhånden megen politik i denne organisation, der har en stor administration, som koster mange penge. Dele af denne administration har således god tid til at udtænke politisk indblanding i vore forhold herhjemme.

Efter Fremskridtspartiets mening er det uacceptabelt, at en sådan organisation skal have statspenge til at drive privat propaganda for. Der er med dens overvægt af statsmidler endnu en gang tale om en belastning, som godt kan spares på statsbudgettet.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Vi har jo tidligere her i Folketinget haft lejlighed til at diskutere spørgsmålet om Mellemfolkeligt Samvirkes uforgribelige politiske meninger. Der synes at være en vis sæsonbestemt interesse for spørgsmålet. Måske er det en lille

forårsbebuder fra fru Pia Kjærsgaard: det er i hvert fald præcis et år siden, jeg havde lejlighed til sidst at besvare spørgsmålet om den sag.

Derfor vil jeg gerne begynde med at gentage, hvad jeg sagde for præcis et år siden: »Principielt finder jeg ikke, at ydelse af statstilskud til private organisationer skal gøres betinget af bestemte politiske holdninger eller af, om man er enig med den siddende regering.«

Det er nu engang mit udgangspunkt, og det er et godt liberalt synspunkt, som jeg håber at et flertal her i Folketinget deler, og det vil jeg holde mig til, selv om jeg så sandelig er uenig i mangt og meget af det, Mellemfolkeligt Samvirke går rundt og siger.

Men der er et par ting, jeg gerne vil have slået fast: Mellemfolkeligt Samvirke er en privat organisation, og dens formål er, som det siges, at fremme mellemfolkelig forståelse, bl.a. gennem folkelig oplysningsvirksomhed om menneskers vilkår overalt på kloden. Samtidig udfører Mellemfolkeligt Samvirke, hvad vi kunne kalde en slags bestillingsarbejde for det offentlige. Man administrerer nemlig det såkaldte frivilligprogram i dansk ulandsbistand.

Det drejer sig ganske rigtigt, som fru Pia Kjærsgaard siger, om ganske betydelige midler. Sidste år var der tale om i alt 112 mio. kr. fra det offentlige, men efter regeringens opfattelse er det noget positivt, at vi har private organisationer til at supplere det statslige samarbejde med udviklingslandene. Det er med til at give en meget værdifuld folkelig bredde og opbakning i vores ulandsbistand, og i det omfang frivilligprogrammerne stadig omfatter unge mennesker, der bevæger sig på, skal vi sige græsrodsniveau, ligger der også her noget værdifuldt og berigende for det danske samfund i, at unge mennesker får mulighed for at lære lidt om verden uden for Danmark og gøre noget gavn samtidig.

Men det er klart, at de to funktioner skal holdes adskilte, så vi sikrer os, at pengene går til det, vi bestiller, og ikke til den politiske virksomhed.

Pia Kjærsgaard (FP):

Tak for svaret!

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at denne forårsbebuder fra mig sådan set også er kommet lidt fra formanden for Udenrigsudvalget, hr. Fischer, som jeg gennem dagspressen kan

[Pia Kjærsgaard]

forstå stort set er enig i mine synspunkter. Det er da glædeligt, og det er også glædeligt, at ministeren langtfra altid er enig i Mellemfolkeligt Samvirkes udtalelser.

Men det principielle i dette spørgsmål og det, jeg rent faktisk spurgte ministeren om, men ikke fik svar på, er, om ministeren vil overveje under alle omstændigheder at nedsætte statstilskuddet, for det er jo sådan, at det kun er de 600.000 kr., der kommer direkte fra selve Mellemfolkeligt Samvirke; resten er fra offentlige midler. Det er efter min opfattelse ikke nogen privat organisation. Jeg er meget enig i, at private organisationer har lov til at udtale sig præcis, som de selv ønsker. Men dette opfatter jeg overvejende som en offentlig organisation.

Riishøj (SF):

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om hans svar skal opfattes sådan, at Mellemfolkeligt Samvirkes arbejde skal vurderes ud fra kvaliteten af dets ulandsarbejde, og at Mellemfolkeligt Samvirkes repræsentantskab har lov til at udtrykke de meninger, som er repræsentantskabets meninger.

Jeg vil endvidere spørge udenrigsministeren, om han kan bekræfte, at også Fremskridtspartiet får statstilskud, selv om regeringen ikke er enig i Fremskridtspartiets politik.

Fischer (KF):

Jeg har på baggrund af Mellemfolkeligt Samvirkes udtalelser udtrykt bekymring for tilliden til Mellemfolkeligt Samvirke, når organisationen gentagne gange med udtalelser bl.a. om boykot af Israel og om fordoblingen af flygtningetallet udtaler sig på en måde, der er stik imod den opfattelse, flertallet i Folketinget har af de spørgsmål. Det siger jeg også til orientering for fru Pia Kjærsgaard.

Men jeg vil i denne sammenhæng spørge, om udenrigsministeren kan bekræfte, at Mellemfolkeligt Samvirke for en overordentlig stor dels vedkommende er afhængigt af statstilskud til sine aktiviteter, og at organisationens eget bidrag til disse aktiviteter er overordentlig beskedent.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg kan bekræfte, at langt den største del af virksomheden finansieres af statsmidler; hr. Riishøj har hørt rigtig godt efter, hvad jeg sagde

i første omgang, kunne jeg høre. Men det er da rigtigt, at også Fremskridtspartiet får statsmidler, og det gør SF for øvrigt også, men ikke nødvendigvis til gavnlig virksomhed, skulle jeg hilse og sige, sådan som tilfældet jo er, når vi taler om tilskud til Mellemfolkeligt Samvirke. Men det er skattepenge, der skal gå til ganske bestemte formål, og derfor skal vi holde øje med, hvordan der administreres.

For nu at få fjernet en del af myterne eller måske bekræftet nogle fik jeg for et år siden sat en undersøgelse i gang af administrationen og organisationen i Mellemfolkeligt Samvirke. Disse undersøgelser viste, at vi her har en organisation, hvor der arbejdes uhyre engageret, men bestemt også en organisation, der ikke er fejlfri. Der blev påvist en hel række ganske væsentlige fejl i organisation og i arbejdsmetoder, og det er da fejl, som man skal have rettet – og som jeg forstår at man også er ved at få rettet – for at vi fortsat trykt kan give så store midler til den virksomhed, Mellemfolkeligt Samvirke udfører.

Jeg mener, som det fremgår, at det netop er på kvaliteten af det, det er blevet bedt om at lave, man skal måle Mellemfolkeligt Samvirke. Når det gælder politiske meninger, kunne man måske ønske sig, at det en gang imellem havde lidt bedre forståelse for at holde dem adskilte fra resten af arbejdet. For vi kommer nu engang ikke uden om, at man rundt omkring i verden opfatter Mellemfolkeligt Samvirke som, skal vi sige en del af det officielle danske samarbejde med udviklingslandene, og det er klart, at det pålægger en sådan organisation et særligt ansvar. Jeg har ikke altid fornemmelsen af, at man lever op til det ansvar, og derfor skal der også lyde en opfordring til Mellemfolkeligt Samvirke om i højere grad at være opmærksom på, hvordan andre kunne tænkes at forveksle de roller, man spiller.

Men grundlæggende mener jeg som sagt, at det er på arbejdet, man skal bedømmes i relation til, om man skal have statsmidler eller ej. Vi skal være meget forsigtige med at forsøge at lægge mundkurv på private organisationer i deres politiske aktiviteter.

Pia Kjærsgaard (FP):

Ministeren er jo kendt for sin sarkasme, og det skal ministeren såmænd ikke klandres for af mig. Men jeg vil gerne understrege, at vi i

[Pia Kjærsgaard]

Fremskridtspartiet går ind for frivillighed, og det gælder både partistøtte og støtte til de såkaldte private organisationer, blandt hvilke jeg ikke rigtig henregner Mellemfolkeligt Samvirke.

Men jeg har noteret mig ministerens holdning til Mellemfolkeligt Samvirke, og den skal ministeren ikke have utak for, selv om jeg havde foretrukket, at ministeren i sin besvarelse havde været inde på, at tilskuddet enten skulle stryges eller i hvert fald sættes ned.

Tak for svaret!

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for det klare og utvetydige svar. Jeg synes, den grundholdning, der kom til udtryk, var helt tilfredsstillende. Der er ytringsfrihed – under ansvar naturligvis.

Nu kan vi jo ikke her i spørgetiden bare komme med tilkendegivelser, og derfor vil jeg spørge ministeren, om han er enig med mig i, at ministeren fortjener tak for det svar, ministeren har givet.

Kelm-Hansen (S):

Jeg synes også, der er grund til at være meget tilfreds med det svar, ministeren gav indledningsvis. Men når formanden for Udenrigsudvalget tilsyneladende har en noget anden opfattelse af det, der foregår i Mellemfolkeligt Samvirke, og udtalelserne fra Mellemfolkeligt Samvirkes repræsentantskab, vil jeg gerne spørge ministeren, om det ikke forholder sig sådan, at Mellemfolkeligt Samvirkes repræsentantskab er et åbent repræsentantskab, hvor alle, der måtte have interesse for de spørgsmål, som organisationen har til formål at arbejde for, kan tilslutte sig, og om det i så fald ikke vil være sådan, at de interesser, hr. Fischer forfægter, vil kunne repræsenteres i repræsentantskabet, for så vidt de måtte ønske det.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg bliver helt betænkelig, for når både fru Pia Kjærsgaard og hr. Ole Espersen er så glade for mit svar, har jeg måske været mindre præcis, end jeg plejer at være.

Jeg synes bestemt ikke, jeg fortjener tak, hr. Ole Espersen, for jeg er så vant til at være omgivet af liberale synspunkter, og derfor har jeg ikke været så overrasket over holdningen i denne sag.

Men jeg er ganske enig med hr. Kelm-Hansen, når han peger på, at mange af dem, der er uenige med Mellemfolkeligt Samvirke, kritiserer dets holdninger, passende kunne gøre en smule arbejde inden for organisationen. For jeg finder, at hvis Mellemfolkeligt Samvirke skal styrkes, få flere unge mennesker som medlemmer, få en stærkere organisation, er det også nødvendigt, at man forsøger at vise en større politisk bredde, dels vise det og dels prøve at sikre det ved, at også andre engagerer sig i arbejdet i Mellemfolkeligt Samvirke.

Den større politiske bredde vil kunne være med til også i fremtiden at sikre, at Mellemfolkeligt Samvirke har en position som en virkelig bred, folkelig ulandsorganisation. Jeg tror, at den i det lange løb vil stå sig bedst ved ikke at dyrke politiske særinteresser. Man kan sige, at den folkelige bredde forudsætter en vis pluralisme, så måske kunne Mellemfolkeligt Samvirke have brug for, skal vi sige en smule glasnost. Men jeg vil gerne understrege, at dette ikke er en trussel – bestemt ikke – det er blot et godt råd om, hvordan Mellemfolkeligt Samvirke måske kunne få endnu flere engageret og komme til at gøre endnu mere gavn for de penge, det får at arbejde med.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal efter de seneste meningsudvekslinger blot sige, at min tak er med forbehold.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 758

2) Til *undervisnings- og forskningsministeren af:*

Leif Hermán (SF):

»Hvorvidt agter ministeren at tage initiativ til at sikre grunduddannelsen på Designskolen i Skive, når Viborg Amtsråd og Skive Byråd, forventeligt omkring årsskiftet 1989-90, ophører med at give tilskud til skolen?«

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Spørgsmålet lyder:

»Hvorvidt agter ministeren at tage initiativ til at sikre grunduddannelsen på Designskolen i Skive, når Viborg Amtsråd og Skive Byråd, forventeligt omkring årsskiftet 1989-90, ophører med at give tilskud til skolen?«

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Man skal skelne – jeg ser bort fra den mærkelige sprogbrug – mellem grunduddannelse og efteruddannelse.

Når det gælder grunduddannelsen, må jeg gøre opmærksom på, at vi i forvejen har noget, der ligner overkapacitet, i Danmark og ringe beskæftigelse blandt færdiguddannede. Det vil altså være betænkeligt at udvide uddannelseskapaciteten.

Når det gælder efteruddannelsen, har jeg været så imødekommende, som det overhovedet kan lade sig gøre. Skolen har fået penge af efteruddannelseslovens midler, og der er tilmed givet dispensation, fordi skolen ikke i alle henseender kunne leve op til kravet om antal virksomhedstilmeldte.

Derfor mener jeg, at ministeriet har gjort, hvad der var muligt, på efteruddannelsesområdet.

Når det gælder grunduddannelsen, er den i øjeblikket i støbeskeen, og der er overkapacitet. Før man begynder et nyt sted, mener jeg, at man skal vide, for det første, hvad det er for en uddannelse, vi skal have i fremtiden, og for det andet, hvad det er, de pågældende mennesker skal beskæftige sig med. For vi skal jo ikke udanne til arbejdsløshed, hverken i Skive eller andre steder.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for svaret, men må tilføje, at det egentlig ikke er noget svar. Jeg har spurgt om grunduddannelsen, og ministeren holdt et foredrag om efteruddannelsen. Den har jeg ikke stillet spørgsmål om.

Ministeren siger, at der er overkapacitet inden for grunduddannelsen. Så vil jeg bede ministeren oplyse mig om, hvad er det for en grunduddannelse i industridesign, ministeren taler om, hvor der er overkapacitet. Det er det første spørgsmål, jeg vil bede ministeren om at besvare.

Det andet spørgsmål vedrører behovet for en grunduddannelse i industrielt design. Jeg går ud fra, at ministeren udtaler sig om disse spørgsmål efter drøftelse med industriministeren. Der er næppe nogen tvivl om, at de udfordringer, dansk erhvervsliv står over for, også hænger lidt sammen med, hvordan vi præsenterer vore varer i udlandet, altså hvorledes disse varer er designet. Derfor kunne det være meget rart at vide, om ministeren har diskuteret be-

hovet for denne grunduddannelse med industriministeren som led i den almindelige industripolitiske indsats, som regeringen gør.

Else Theill Sørensen (KF):

Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren, om ministeren vil overveje, om en af grundene til, at der er det, ministeren har benævnt som overkapacitet og arbejdsløshed inden for området, kan være, at vi ikke har egentlige industridesignuddannelser i Danmark.

Mig bekendt findes der kun noget, der ligner det, i form af specialer ved henholdsvis arkitektskolerne og kunsthåndværkerskolerne – i modsætning til udlandet, hvor man har deciderede industridesignuddannelser, og hvor der er god brug for de uddannede personer.

Jeg vil i den forbindelse også gerne pege på, at der i øjeblikket er ved at blive etableret engelske designtegnestuer i Jylland, og det er vel egentlig ikke en udvikling, vi bør ønske os.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Der findes som bekendt to skoler på området, nemlig Skolen for Brugskunst i København og Kunsthåndværkerskolen i Kolding, og dér er der altså rigelig kapacitet.

Det kan godt være, at der på længere sigt kan blive plads for en tredje designskole i Danmark, men vi må konstatere, at det kniber i øjeblikket, og jeg mener også, at man må konstatere, at der i øjeblikket ikke foreligger planer, som tyder på, at skolen i Skive vil opdyrke et helt nyt marked, for hvis det var et helt nyt område, man ville sigte på, kunne det være, at skolen kunne komme til at indgå i det samlede billede.

Hvad der end er tilfældet, mener jeg, at vi nu skal have uddannelsesrevisionen på plads, og så skal vi have en behovsvurdering, hvorefter vi skal se på, hvad aftagerne – altså de virksomheder, der har modtaget de mennesker, der har været på efteruddannelse – sagde til de medarbejdere, de fik fra Designskolen i Skive, for det, der skal være kriteriet for, hvad der er godt og mindre godt på området, er, hvilke skoler der kan udanne de bedste medarbejdere til virksomhederne. Det må være det kriterium, vi skal gå frem efter.

Leif Hermann (SF):

Jeg måtte konstatere, at undervisnings- og forskningsministeren reelt ikke svarede på de spørgsmål, jeg stillede. Jeg spurgte faktisk, hvad det er for en grunduddannelse, der er overkapacitet på, hvorefter ministeren henviser til kunsthåndværker- og brugskunstudannelserne.

Dette her har ikke noget med kunsthåndværker- og brugskunstudannelser at gøre, og det ved undervisnings- og forskningsministeren formentlig udmærket. Men må jeg forstå svaret således – jeg vil gerne have det bekræftet – at for så vidt Designskolen i Skive er i stand til at påvise, at den arbejder inden for et helt nyt område, er ministeren villig til at overveje at anerkende denne grunduddannelse og dermed også yde nogle statstilskud til dens virksomhed? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål vedrører efterspørgslen, og hvad de virksomheder har ment, som har fået uddannede folk fra den skole. Det synes jeg er udmærket at undersøge, men jeg vil gerne samtidig spørge ministeren, om han vil tage kontakt med industriministeren for at finde ud af, om der faktisk også ligger noget industripolitisk fornuftigt i at lave en grunduddannelse på dette område.

Else Theill Sørensen (KF):

Jeg beklager, hvis jeg har været uopmærksom under undervisningsministerens svar, men jeg mener ikke, at jeg fik svar på mit spørgsmål om, hvorvidt ministeren vil overveje, om grunden til, at der er overkapacitet og arbejdsløshed, faktisk er, at indholdet i de nuværende designspecialer inden for arkitekt- og kunsthåndværkerskolerne faktisk ikke er i stand til at tilfredsstille de krav, som stilles i industrien.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg troede, at jeg besvarede det sidste spørgsmål ved mine ord om, at der er en uddannelsesrevision i gang. Aftagerne er i høj grad involverede, og formålet med uddannelsen er at sikre virksomhederne den bedst mulige arbejdskraft.

Hvis det viser sig, at der er en niche til en helt ny skole – altså en helt ny grunduddannelse – så lad os se på det, men jeg vil ikke stå her i spørgetiden – heller ikke, selv om jeg bliver indkaldt næste onsdag og næste onsdag igen af

hvert eneste folketingsmedlem fra hver sit amt, som har hver sin skole, man gerne vil have oprettet – og sige ja til, at nu skal vi sandelig sprede kræfterne, nu skal vi sandelig have flere institutioner, nu skal vi sandelig opgive at forbedre dem, vi har, og i stedet bygge en hel masse ekstra. Det vil spørgetiden ikke blive brugt til, hvad enten det drejer sig om det ene eller det andet.

Der er ikke ét amt og ikke én borgmester her i landet, som ikke har en ledig bygning, hvor man gerne vil have undervisningsministeren til at lave uddannelser. Det er vilkårene, og samtidig ved spørgerne, at vi har nedlagt visse institutioner, fordi vi på visse områder har overkapacitet.

Jeg beder altså om forståelse for, at denne sag skal overvejes ordentligt ud fra landspolitiske og erhvervspolitiske synspunkter og ikke ud fra regionalpolitiske.

Leif Hermann (SF):

Jeg forstår ikke rigtig, hvad meningen er med de klynk, undervisningsministeren kommer med, fordi vi stiller et ganske konkret spørgsmål om Designskolen i Skive.

Men jeg må forstå ministerens svar sådan – og jeg vil bede ministeren om at svare mig på de spørgsmål, jeg stiller – at man vil overveje spørgsmålet om grunduddannelsen på en designskole – spørgsmålet om, hvor den skal ligge, om den skal ligge i Skive eller andre steder, har ministeren selvfølgelig ikke taget stilling til – hvis man kan påvise, at man er inden for et helt nyt område, eller at der, som ministeren siger det, er en niche, det er væsentligt at få opdyrket. Jeg vil bede ministeren om klart at bekræfte, at der ikke dermed er givet noget afslag – eller man kunne også sige, sådan som ministeren har formuleret det i sit brev af 29. marts til bestyrelsesformanden for Designskolen, at de i realiteten kunne få lov til at sejle deres egen sø. Jeg må gå ud fra, at ministeren med det, han har sagt nu, fortsat vil overveje mulighederne for et tilskud til den skole.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg har sagt, præcis hvad jeg mener, og det, jeg har sagt, er det, der gælder. Jeg vil ikke tvinges til at sige ja eller nej til det, som hr. Leif Hermann siger, for han putter så meget ekstra

[Undervisnings- og forskningsministeren]

med. Til det, han begyndte med at sige, er svarret ja, men så kom der en hel masse snak bagefter, som jeg ikke rigtig tør sige ja til. Så det, jeg siger ja til, er det, jeg selv har sagt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Hanne Thanning Jacobsen: spm. nr. S 534

Hanne Andersen: spm. nr. S 564

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 564

Stillinger: spm. nr. S 578

Qvist Jørgensen: spm. nr. S 635, 637 og 638

Kofod-Svendsen: spm. nr. S 692

Helge Sander: spm. nr. S 694

Hans Hækkerup: spm. nr. S 699

Riishøj: spm. nr. S 700

Glistrup: spm. nr. S 703, 707-711, 716, 718 og 719

Erling Christensen: spm. nr. S 704

Behnke: spm. nr. S 712 og 732

Birthe Hansen: spm. nr. S 714

Svend Andersen: spm. nr. S 715

Tommy Dinesen: spm. nr. S 722

Flemming Hansen: spm. nr. S 723

Margrete Auken: spm. nr. S 726

Holger K. Nielsen: spm. nr. S 727

Agerschou: spm. nr. S 728

Jens Thoft: spm. nr. S 730

Lis Noer Holmberg: spm. nr. S 734

Hans Strunge: spm. nr. S 741

Spm. nr. S 534

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (7/2 89) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Hvilke planer har ministeren for, at tankerne om, at miljøproblemer skal være en integreret del af de eksisterende folkeskolefag, bliver konkretiseret?«

Begrundelse

Viden om og indsigt i miljøforhold bør være en integreret del af undervisningen i folkesko-

len. Det kræver en parathed hos lærere, der underviser i mange forskellige fag, men det kræver med de påtænkte udlægninger af folkeskolens styrelse også vejledende læseplaner/idékataloger som inspiration til de skolebestyrelser, der i fremtiden skal udarbejde forslag til skolens læseplaner.

Svar (12/4 89):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Lad mig med det samme slå fast, at jeg ikke ønsker at etablere miljøundervisning som et nyt fag eller obligatorisk emne i folkeskolen, men naturligvis skal miljøundervisningen have en forsvarlig placering, hvad jeg også mener at den har.

Jeg har på flere måder taget initiativ til at styrke undervisningen i miljøspørgsmål:

1. Revision af vejledende materiale:

For flere af fagene er der siden midten af 1980'erne udarbejdet nyt vejledende materiale bestående af formål, undervisningsvejledning og forslag til læseplan. I forbindelse med revisionen af materialet for f.eks. samtidsorientering, fysik/kemi, geografi og sundheds- og seksualundervisning indarbejdes miljømæssige emner som væsentlige dele af de pågældende fags vejledende forslag til læseplaner.

2. Udarbejdelse af temahæfter:

Direktoratet for Folkeskolen har på min foranledning udarbejdet og udsendt temahæfterne »Om grundlæggende kundskaber«, »Praktisk-musiske fag i samordnet indskoling« og »Natur og Teknik«. I alle temahæfterne understreges betydningen af omverdensforståelse og af inddragelse af den omgivende natur i den daglige undervisning.

Selvfølger kommer dette stærkest til udtryk i hæftet »Natur og Teknik«, hvori der bl.a. er skitseret et undervisningsforløb vedrørende iltsvind i de danske have. Det sidstnævnte temahæfte følges op af kursustilbud fra Direktoratet for Folkeskolen.

3. Nordisk konference om miljøundervisning – »Miljø 89«:

Undervisningsministeriet afholder i slutningen af maj 1989 i samarbejde med Miljøministeriet en stor miljøundervisningskonference i København. Konferencen hedder »Miljø 89« og afholdes i Nordisk Ministerråds regi. Omkring 1.200 miljøundervisere og -formidlere

[Undervisnings- og forskningsministeren]

samt en del teknikere og politikere fra Danmark og det øvrige Norden vil gennem deltagelse i dette arrangement få indblik i konkrete miljøundervisningsprojekter og modtage inspiration til at videreudvikle lokale tanker og initiativer.

I forbindelse med planlægningen af »Miljø 89« er der også regnet med en rapporterings- og opfølgingsfase. Det er meningen, at der skal udgives en konferencerapport, der i særlig grad fokuserer på konkrete muligheder og handlingsperspektiver i miljøundervisningen.

Spm. nr. S 554

Til *justitsministeren* (14/2 89) af:

Hanne Andersen (S):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang der er dispenseret fra bopælskravet til dommerne og politimestrene i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven?«

Begrundelse

Af retsplejelovens § 19 og § 111 fremgår det, at dommere skal have bopæl ved kredsens tingsted (hovedtingsted), medmindre justitsministeren tilsteder afvigelse herfra, og at politidirektøren i København og politimestre ikke uden justitsministerens tilladelse må have bopæl uden for vedkommende politikreds.

I Københavns amt er der f.eks. 18 dommere, hvoraf 2 bor i vedkommendes retskreds, og 6 politimestre, hvoraf 1 bor i sin politikreds.

Svar (22/2 89):

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Det kan oplyses, at Justitsministeriet i relation til bopælskravene i retsplejelovens § 19 og § 111 i praksis har betragtet det storkøbenhavnske område som en helhed. Tilsvarende gælder for dommerne ved præsidentretterne i Odense, Århus og Ålborg.

Justitsministeriet har i øvrigt meddelt dispensationer, når der efter en konkret vurdering af de forskellige forhold i de enkelte sager er fundet grundlag herfor. Det er dog fortsat således, at langt hovedparten af dommerne og politimestrene har bopæl i deres rets- eller politikreds.

Spm. nr. S 564

Til *justitsministeren* (15/2 89) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Kan ministeren oplyse antallet af indbyggere pr. flygtning?«

Begrundelse

Ministeren har senest i svar på nr. S 446 af 19. januar 1988, stillet af spørgeren, oplyst, at Danmark har én flygtning pr. 257 indbyggere mod eksempelvis én pr. 1.285 indbyggere i 1982. Derfor ønskes det aktuelle tal oplyst.

Svar (22/2 89):

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Der føres ingen særskilt statistik over antallet af flygtninge i Danmark. Det samlede antal flygtninge, der i øjeblikket har opholdstilladelse i Danmark, er derfor vanskeligt at opgøre nøjagtigt, ligesom tallet hele tiden ændrer sig som følge af udrejse, erhvervelse af dansk statsborgerskab, dødsfald m.v.

Jeg kan oplyse, at Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at tallet omkring årsskiftet 1988-89 skønsmæssigt må antages at ligge omkring 25.000 personer.

Sættes den samlede befolkning i Danmark til 5,1 million indbyggere, er der således tale om, at 1 ud af hver 204 indbyggere i Danmark er udlænding med flygtningestatus.

Spm. nr. S 578

Til *skatteministeren* (17/2 89) af:

Stillinger (SF):

»Vil ministeren bekræfte, at selvejende institutioner, som efter bistandslovens § 66 udelukkende har socialpædagogiske funktioner i forbindelse med praktisk og pædagogisk støtte til socialt truede børn og unge, ikke er omfattet af beskatning som erhvervsvirksomheder?«

Begrundelse

Der hersker tilsyneladende usikkerhed i en del kommuner om beskatningen af selvejende institutioner, der driver socialpædagogisk virksomhed, og i hvis vedtægter det udtrykkeligt er anført, at et eventuelt overskud i tilfælde af nedlæggelse skal anvendes til sociale formål med godkendelse af kommunalbestyrelsen.

Enkelte kommuner har anført, at de anser sådanne institutioner for at være erhvervsvirksomheder.

Svar (10/4 89):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Det er i det følgende forudsat, at der med socialpædagogiske behandlingsinstitutioner menes plejekollektiver.

Afgørende for et plejekollektivs skattemæssige behandling er, om det er et selvstændigt retssubjekt eller ej. Er det et selvstændigt retssubjekt, er det dernæst afgørende, om kollektivet er at betragte som en fond.

Det er Fondsregistret, der afgør, hvorvidt en institution kan anses for at være en selvejende institution (fond) efter fondsloven. Bedømmelsen i henhold til fondsloven sker bl.a. under hensyn til institutionens kapitalforhold.

Er den selvejende institution registreringspligtig efter fondslovene, er den også skattepligtig efter fondsbeskatningsloven og dermed skattepligtig af indtægter ved både erhvervsmæssig og ikkeerhvervsmæssig virksomhed samt af rente- og udbytteindtægter, avancer m.v.

Der forekommer tilfælde, hvor en selvejende institution på grund af en for lille kapital ikke er registreringspligtig og dermed ikke et selvstændigt retssubjekt i henhold til fondslovgivningen. I disse situationer afgør de lignende myndigheder efter en konkret vurdering, om den ikkeregistreringspligtige institution kan anses for et selvstændigt skattesubjekt.

Er den selvejende institution efter en ligningsmæssig bedømmelse et selvstændigt skattesubjekt, er institutionen som udgangspunkt skattepligtig efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, dvs. alene skattepligtig af indtægter ved erhvervsmæssig virksomhed.

Som indtægter ved erhvervsmæssig virksomhed betragtes indtægter ved næringsvirksomhed eller anden forretningsvirksomhed, herunder indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom. Rente- og udbytteindtægter skal derimod som udgangspunkt ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Beløbet, der modtages som vederlag for personers ophold i et plejekollektiv, må som udgangspunkt anses for indvundet ved erhvervsmæssig virksomhed.

Hvis plejekollektivet efter en ligningsmæssig bedømmelse ikke kan anses for et selvstændigt skattesubjekt, er kollektivets stifter skattepligtig af en eventuel indtægt efter skattelovgivnin-

gens almindelige regler. Også i denne situation vil plejevederlaget undertiden blive betragtet som erhvervsmæssigt, og det kan bl.a. bevirke, at virksomhedsskatteordningen kan anvendes.

Det forhold, at et plejekollektiv vedtægtsmæssigt er forpligtet til at lade et eventuelt overskud anvende til kommunalt godkendte sociale formål ved en eventuel nedlæggelse, har ingen selvstændig indflydelse på bedømmelsen af, om der er tale om et selvstændigt retssubjekt, eller på bedømmelsen af omfanget af en eventuel skattepligt.

Spm. nr. S 635

Til udenrigsministeren (6/3 89) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvordan bedømmer regeringen den nuværende situation for det kurdiske mindretal i Irak, og hvilke initiativer kan tages for at beskytte det mod overgreb?«

Svar (13/4 89):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den irakiske regering er bekendt med, hvilken vægt Danmark og de øvrige medlemmer af De Tolv tillægger det, at den kurdiske befolknings menneskerettigheder bliver respekteret. I denne forbindelse vil jeg særlig fremhæve, at De Tolv i en den 7. september 1988 udsendt fælles erklæring opfordrede den irakiske regering til at bringe militæraktionerne mod den kurdiske civilbefolkning til ophør, ligesom man fordømte anvendelsen af kemiske våben.

Spm. nr. S 637

Til udenrigsministeren (6/3 89) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for at håndhæve respekten for menneskerettighederne i Tyrkiet og i særdeleshed for den udsatte kurdiske befolkning?«

Svar (13/4 89):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den tyrkiske regering er ved gentagne lejligheder blevet gjort bekendt med den danske holdning til menneskerettigheder. Senest under mit besøg i Tyrkiet den 9.-10. marts d.å. udtrykte jeg således dyb bekymring over de fort-

[Udenrigsministeren]

satte menneskerettighedskrænkelser og opfordrede til, at Tyrkiet gennemførte yderligere forbedringer på menneskerettighedsområdet.

Spm. nr. S 638

Til *udenrigsministeren* (6/3 89) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvilke oplysninger kan gives om Iraks afgivelse af fornyet amnesti for de kurdere, der er flygtet fra Irak, jf. Morgenavisen Jyllands-Posten fra 3. marts 1989?«

Svar (13/4 89):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Iraks regering har den 1. marts 1989 truffet beslutning om at gennemføre en fornyet amnesti over for irakiske statsborgere, der er flygtet af politiske grunde. Amnestien er så vidt vides gældende fra den 1. april d.å. og en måned frem.

Der foreligger endnu ikke nogen indikationer af, hvilken virkning amnestien vil få i praksis, men fra tyrkisk side nærer man forventninger om, at den vil kunne resultere i en vis reduktion i det store antal irakisk-kurdiske flygtninge, der opholder sig i Tyrkiet.

Jeg henviser i denne forbindelse til mit svar af 13. marts 1989 på spørgsmål nr. S 636 af 6. marts 1989.

Spm. nr. S 692

Til *arbejdsministeren* (21/3 89) af:

Kofod-Svendsen (KRF):

»Finder ministeren grund til gennem lovgivningen yderligere at beskytte gravide eller forældre, der har mindre børn, mod afskedigelser?«

Begrundelse

Ifølge oplysninger i Det Fri Aktuelt den 21. marts 1989 er der flere eksempler på, at kvinder presses af deres arbejdsgiver til abort. Der er også et eksempel på, at en kvinde er blevet præsenteret for at skulle skrive under på, at hun ikke ville blive gravid, da hun søgte en lederstilling.

Forholdene på såvel det private som det offentlige arbejdsmarked bør indrettes, så gravide og forældre med små børn kan bevare deres

arbejde uden angst for at blive afskediget på grund af øget risiko for fravær m.v. Såfremt det ikke kan ske uden at pålægge virksomhederne for store økonomiske byrder, bør det offentlige træde til.

Samtidig bør forholdene på arbejdsmarkedet tilrettelægges således, at der bliver øget mulighed for at arbejde på flekstid og deltid, så de forældre, der ønsker denne mulighed, også har et reelt valg.

Svar (12/4 89):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg er enig i, at gravide og mænd og kvinder på barselorlov skal beskyttes mod afskedigelse. En sådan beskyttelse eksisterer allerede i dag, og disse regler er blevet skærpet, idet Folketinget den 6. april 1989 vedtog forslag til lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v. Fra 1. maj 1989 pålægges arbejdsgiveren bevisbyrden for, at en afskedigelse under graviditet, barsel eller adoption ikke er begrundet i disse forhold.

Endvidere er godtgørelsen for usaglig opsigelse på grund af graviditet, barsel og adoption blevet forhøjet fra 26 ugers løn til 78 ugers løn. Loven indeholder også mulighed for gensættelse.

Det er min opfattelse, at der ikke herudover er behov for en yderligere skærpelse af lovgivningen. Jeg finder heller ikke, at et generelt forbud mod afskedigelse af gravide eller forældre, der har mindre børn, er en hensigtsmæssig løsning.

Forbudsregler kan efter min opfattelse have den virkning, at det kan blive vanskeligt for kvinder i den fødedygtige alder og for forældre med små børn at opnå beskæftigelse.

Jeg tror, at en del sager opstår, fordi ikke alle arbejdsgivere er opmærksom på, at lønmodtagere, der er fraværende på grund af graviditet eller barsel, som hovedregel vil være berettigede til barseldagpenge fra social- og sundhedsforvaltningen, det vil sige, at arbejdsgiveren ingen udgifter har. Kun hvis arbejdsgiveren i kollektiv overenskomst eller individuel aftale har forpligtet sig til at betale fuld løn under graviditet/barsel, vil der være tale om en udgift for arbejdsgiveren. Også her vil udgiften være begrænset, fordi arbejdsgiveren indtræder i lønmodtagerens ret til barseldagpenge, dvs. får udbetalt dagpengene fra social- og sundhedsfor-

[Arbejdsministeren]

valtningen, hvorved den reelle udgift kun er forskellen mellem lønnen og dagpengene.

Spm. nr. S 694

Til *kulturministeren* (22/3 89) af:

Helge Sander (V):

»På hvilken måde vil ministeren følge debatten i idrætsorganisationerne om samarbejde på udvalgte områder og måske senere sammenlægning mellem flere af organisationerne op?«

Begrundelse

På DIF's årsmøde gjorde formanden, Kai Holm, sig til talsmand for, at idrættens landsorganisationer udmærket kunne samarbejde, i hvert fald i første omgang på konsulent- og uddannelsesområderne.

Da der er involveret betydelige økonomiske midler, føler spørgeren, at mulighederne bør afprøves.

Svar (7/4 89):

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg har bemærket de udtalelser, som DIF's formand fremkom med på DIF's repræsentantskabsmøde den 11. februar 1989 angående et nærmere konkretiseret samarbejde mellem – om ikke en sammenlægning af – DIF og andre idrætsorganisationer.

Jeg har fulgt og vil følge den videre udvikling af spørgsmålet med interesse og ser gerne, at organisationerne på udvalgte områder finder frem til et nærmere samarbejde.

Jeg agter imidlertid ikke selv at blande mig i den løbende indbyrdes debat mellem hovedorganisationerne, hvis handlinger og beslutninger bestemmes af medlemmerne og disses valgte repræsentanter.

Spm. nr. S 699

Til *udenrigsministeren* (28/3 89) af:

Hans Hækkerup (S):

»Vil udenrigsministeren kommentere en artikel i avisen El Pais fra den 15. marts 1989, ifølge hvilken den spanske udenrigsminister, Ordonez, under et besøg i USA på EF's vegne har udtrykt accept af USA's fortsatte støtte til kontrærne?«

Svar (12/4 89):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den pågældende artikel i El Pais, herunder den valgte overskrift, må alene stå for avisens egen regning.

De Tolv har stedse støttet de mellemamerikanske landes bestræbelser for at nå en regional løsning på områdets mange problemer. Herunder har De Tolv støttet Esquipulas-processen fra dens begyndelse og har indtrængende henstillet til de mellemamerikanske lande at fremskynde gennemførelsen af de indgåede aftaler. De Tolvs holdning er senest kommet til udtryk i fælleserklæringen fra udenrigsministermødet mellem De Tolv og bl.a. de mellemamerikanske lande i Honduras den 27.–28. februar 1989. I denne erklæring har De Tolv utvetydigt støttet resultatet af de fem mellemamerikanske præsidenters topmøde den 14.–15. februar 1989 i El Salvador.

På dette topmøde i El Salvador blev der bl.a. opnået enighed om frivillig afvæbning og genbosætning i tredjelands eller i Nicaragua af kontrærne og deres familiemedlemmer. Endvidere gentages anmodningen til alle regeringer i og uden for regionen om øjeblikkeligt at ophøre med at yde bistand til irregulære styrker eller oprørsbevægelser i området med undtagelse af humanitær bistand, der bidrager til topmødeerklæringens mål.

Udenrigsminister Ordonez har i et efterfølgende læserbrev til El Pais gjort opmærksom på, at de synspunkter, han i USA har givet udtryk for som EF-landenes, alene var dem, der fremgik af fælleserklæringen fra udenrigsministermødet i Honduras den 27.–28. februar 1989.

Spm. nr. S 700

Til *energiministeren* (29/3 89) af:

Riishøj (SF):

»Vil ministeren se positivt på ønsket om at reducere den afgift, der betales på lavenergipærer?«

Begrundelse

Skal regeringens egen plan til opfyldelse af Brundtlandrapportens anvisninger på energiområdet opfyldes, bliver det nødvendigt via afgiftssystemet at stimulere til et lavere energiforbrug, herunder elforbrug.

[Rilshøj]

I dag betaler kunderne 2,50 kr. i afgift på en glødelampe, men 10 kr. på en lavenergipære.

Det er en urimelig forskel, der ikke fremmer besparelser i elforbruget.

Gennem spørgsmålet ønskes klarhed over, hvordan regeringen forholder sig.

En lavere afgift på lavenergipærer kunne kombineres med en forhøjelse af afgiften på elpærer med højere elforbrug.

Svar (7/4 89):

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg kan oplyse, at spørgsmålet om afgifter på forskellige energiforbrugende apparater, herunder lavenergipærer, vil blive overvejet i forbindelse med den energihandlingsplan, som Energiministeriet agter at fremlægge i folketingsåret 1989-90.

Spm. nr. S 703

Til *miljøministeren (29/3 89)* af:

Glstrup (FP):

»Hvor stor virkning for 1990'ernes danske luftforurening forventer ministeren, såfremt Danmark fra 1. oktober 1990 indfører USAnormer som omtalt i punkt 1 i det af Folketinget den 17. marts 1989 vedtagne beslutningsforslag nr. B 28?«

Begrundelse

I motiverne til nævnte beslutningsforslag har ministeren sammenlignet tilstandene, når hele den danske bilpark er katalysatorbefængt med de nuværende EF-normer.

Dette er jo helt virkelighedsfjernt.

På den ene side vil udskiftningen af danske biler ske langsomt og trægt, og de biler, der fra starten har haft katalysatorer, vil meget hurtigt for en stor dels vedkommende køre, uden at katalysatorens teknik er i (fuld) funktion.

På den anden side vil den igangværende eksplosive udvikling i forskningen meget hurtigt gøre EF-biler langt mere miljøvenlige end biler i de lande, som er låst fast i de snart forældede tekniske baner, som regeringen klynger sig til og har skræddersyet B 28 og L 135 efter.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg kan henholde mig til følgende oplysninger fra Miljøstyrelsen, som jeg har forelagt spørgsmålet:

»For at få det bedst mulige beslutningsgrundlag i forbindelse med indførelse af nye udstødningsnormer for personbiler har Laboratoriet for Energiteknik på Danmarks Tekniske Højskole for Miljøstyrelsen udført beregninger af den forventede effekt af EF-normerne og US-normerne.

Resultaterne er beskrevet i en rapport med titlen »Totalemissionen af CO, HC, NO_x og partikler fra bilparken i Danmark. – En prognose fra 1980-2010«.

Det er disse beregninger, der er anført i bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 28, hvoraf det fremgår, at udslippet af kvælstofoxider (NO_x) vil være ca. 60 pct. lavere, end hvis de nuværende normer fortsat var gældende.

Allerede i 1995 forventes kvælstofoxidudslippet for biler at være ca. 35 pct. lavere. Den samlede kvælstofoxidemission fra alle kilder vil herved være reduceret med knap 10 pct.

Reduktionerne for kulilte og kulbrinter vil være større, fordi bilernes andel af den samlede emission for disse stoffer er større, og fordi katalysatorerne renser mere effektivt for disse stoffer.

I begrundelsen for spørgsmålet er der refereret til »den igangværende eksplosive forskning på området«. Det skal hertil bemærkes, at der ikke i de nye danske bestemmelser indgår krav om brug af katalysatorer. Kan udstødningsnormerne overholdes ved hjælp af andre teknologier, er der intet til hinder for dette.«

Spm. nr. S 704

Til *undervisnings- og forskningsministeren (29/3 89)* af:

Erling Christensen (S):

»Hvilke muligheder har Odense Universitet for at imødekomme Nordisk Kiropraktorforenings opfordring til at etablere en fælles nordisk kiropraktorskole?«

Begrundelse

Nordisk Råd vedtog den 3. marts 1989 en rekommandation, hvori det anbefales, at kiropraktorer fremover skal have autorisation, som kobles sammen med faglige krav til uddannelsen.

[Erling Christensen]

Oprettelse af kiropraktorstudium i Danmark vil betyde både en stor lettelse og en stor økonomisk besparelse for kommende studerende.

I øjeblikket må danske kiropraktorstuderende rejse til England, USA eller Canada for at få kiropraktoruuddannelse, hvilket betyder ekstraudgifter for den enkelte på ca. 0,5 mio. kr.

Svar (10/4 89):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

I forbindelse med udmøntningen af de selektive besparelser, der er forudsat på finanslov 1989 på de videregående sundhedsuddannelsers område, vil ministeriet nærmere vurdere den fremtidige aktivitet på blandt andet Det Lægevidenskabelige Fakultet på Odense Universitet.

Jeg kan derfor ikke tage stilling til spørgsmålet om etablering af en fælles nordisk kiropraktoruuddannelse på Odense Universitet nu, men vil lade rekommandationen fra Nordisk Råd indgå i mine overvejelser.

Jeg vil i løbet af maj måned 1989 orientere Folketingets Uddannelsesudvalg.

Spm. nr. S 707

Til *miljøministeren* (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan vil regeringens katalysatorpolitik påvirke priserne på små biler, som ikke er af østasiatisk oprindelse?«

Begrundelse

Regeringsindgrebene – ved B 28 og L 135 – i det frie katalysatorvalg kan føre til helt urimelige følger for mindre (ikkejapanske) biler.

Men hvor galt bliver det.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»EF's Ministerråd (miljø) afholdt den 25. maj 1988 et møde med Sammenslutningen af Bilfabrikanter inden for EF (CCMC) med det specielle formål at diskutere konsekvenserne af at fastsætte strengere udstødningsnormer til

små biler (under 1,4 l). CCMC var repræsenteret ved præsidenterne for Fiat, Peugeot, Rover, Volkswagen og Renault.

Ved den lejlighed præsenterede CCMC en rapport, hvoraf det blandt andet fremgår, at man må regne med en prisstigning på omkring 13 pct. for biler forsynet med elektronisk brændstofindsprøjtning og reguleret trevejskatalysator, der opfylder de amerikanske normer, i forhold til biler med karburator, der opfylder de nuværende normer.

For en bil i 100.000–120.000 kr.s-klassen medfører den nævnte prisstigning, at importprisen (før afgifter) forøges med ca. 5.000 kr.

Såfremt ovennævnte forudsætninger holder, vil konsekvenserne af at indføre US-normerne blive prisstigninger i størrelsesorden 6.000 kr. (5.000 kr. plus moms).«

Spm. nr. S 708

Til *miljøministeren* (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan har udstødningsforureningen fra biler udviklet sig, hvis man sammenligner 1969-modellerne med biler af årgang 1974, 1979, 1984 og 1989 – alt vedrørende vogne produceret i Vesttyskland, Frankrig, England og Italien?«

Begrundelse

Regeringens bestræbelser (jf. L 135 og B 28) for at terrorisere det danske bilfolk begrundes som bekendt med en hellig tro på, at USA virkelig er Vorherres fædreland på dette område.

Nu er kendsgerninger selvfølgelig noget, der ikke påvirker religiøse bevægelser som for eksempel den danske miljømafia. Men af hensyn til eftertidens dom over Schlüterregeringens forfejlede miljøpolitik er det nyttigt at få tallene på bordet for, hvordan den europæiske bilbranche selv har iværksat en fornuftig udvikling, som gør de politiske indgreb fra VKR-regering nummer 2 yderligere malplacerede.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

[Miljøministeren]

»De første udstødningsnormer for bilers forurening blev fastsat i 1970. Siden er normerne blevet skærpet i flere omgange. I praksis har de vedtagne skærpelser medført, at udslippet af kulilte (CO) og kulbrinter (HC) fra det enkelte køretøj er blevet reduceret, mens skærpelsen af grænseværdien for kvælstofoxider (NO_x) ikke i praksis har haft nogen effekt. De fleste udenlandske undersøgelser viser endog, at 1989-bilerne giver et større udslip af NO_x (udtrykt i gram pr. kilometer) end 1969-bilerne.

Ved de beregninger, der er udført på Danmarks Tekniske Højskole (jf. besvarelsen af spørgsmål nr. S 703), har man regnet med følgende emissionsfaktorer (g/km ved bykørsel):

	CO	HC	NO _x
1969	35	2,5	1,4
1974	35	2,5	1,4
1979	33	2,5	1,4
1984	20	2,2	1,4
1989	20	2,2	1,4
US-normer (ved samme forhold)	5	0,6	0,6«

Spm. nr. S 709

Til miljøministeren (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvor vidt indebærer regeringens formentlig EF-stridige katalysatorpolitik, at Danmark skal forbruge yderligere sydafrikansk rhodium?«

Begrundelse

EF-haderpartiet SF's dominans over regeringen – også på bilosområdet – har som bekendt medført, at den effektive EF-bilforureningsbekæmpelse nu i Danmark skal erstattes af en anti-EF-politik, der frembyder store problemer for forsøgene på at opnå renere danske miljøer.

Et af de få lyspunkter synes at være, at vi får forbedret vort forhold til Sydafrika, idet de katalysatorer, som regeringen nu reelt får gjort lovpligtige, kun kan produceres med anvendelse af metallet rhodium, og på det metal har Sydafrika næsten verdensmonopol. Markedsandelen er 95 pct., de resterende 5 pct. kommer fra Sovjet, der ikke eksporterer stoffet.

Miljøministerens svar på nærværende spørgsmål vil forhåbentlig afsløre, at det træng-

te og uretfærdigt forfulgte Sydafrika vil score en stor ekstragevinst, hver gang yderligere tusind biler bliver forsynet med de fjollede katalysatorer.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»De nye danske normer er udformet således, at de sætter øvre grænser for, hvor meget et køretøj må udsende af forskellige stoffer. Der indgår således ikke krav om brug af katalysatorer. I praksis har det imidlertid vist sig, at kravene i dag kun kan opfyldes ved anvendelsen af katalysatorer.

Katalysatorerne vil blive installeret i køretøjerne i forbindelse med fabrikationsprocessen, og der bliver således ikke tale om dansk produktion.

Det kan i øvrigt oplyses, at det vil være muligt at fremskaffe f.eks. rhodium fra andre lande end Sydafrika. Således importerer Japan ca. halvdelen af den anvendte rhodium fra Sovjetunionen.«

Spm. nr. S 710

Til miljøministeren (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Har medlem af EF-Parlamentet Lars Poulsen ret i, at årlige bilmotorjusteringer er bedre end særlige danske katalysatorregler?«

Begrundelse

Et af regeringspartierne medlemmer i EF-Parlamentet – der ikke har samme dispositioneret over Danmarks Radio som sine kolleger i SF og i den såkaldte Folkebevægelse – skriver i et uanseligt læserbrev i et uanseligt blad:

»En del af udstødningsproblemet kan løses ved en årlig motorjustering af alle biler i Danmark. En sådan motorjustering vil kunne gennemføres på alle autoriserede værksteder for ca. 200 kr. En lille mærkat i forruden kunne tjene som bevis for, at bilen er motorjusteret.

En årlig motorjustering vil give en umiddelbar miljøforbedring på ca. 20 pct. Det vil ikke være i konflikt med EF-reglerne, og det vil skabe dansk arbejde. Særlige danske katalysator-

[Glistrup]

regler vil kun skabe en miljøforbedring, hvis de kontrolleres, og kontrollen er urealistisk dyr: 8.000 kr. pr. bil.«

Denne sidste oplysning sættes i relief ved, at defekte katalysatorsystemer giver mere forurening end biler helt uden katalysatorer, jf. Folketingets forhandlinger for 24. marts 1988 (spalte 8887).

Når man betænker, hvordan SF i sit usaglige had til EF (og til bilfolket) pisker regeringen rundt i bilosmanegen (senest med B 28 og L 135), var det dog rart at få miljøministeren i Lars Poulsen-partifælleregeringen til på skrift at beskrive sine opfattelser af fordele og ulemper ved de to systemer sat op mod hinanden.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»En årlig justering af bilparken vil ganske givet influere på forureningstilstanden. Laboratoriet for Energiteknik på Danmarks Tekniske Højskole har undersøgt dette spørgsmål for Miljøstyrelsen i 1987, og af konklusionen fremgik, at man for biler uden katalysatorer kan forvente en reduktion i udslippet af kulilte (CO) på 10–30 pct. og en reduktion i udslippet af kulbrinter (HC) på 5–20 pct. Til gengæld må man forvente en stigning i udslippet af kvælstofoxider (NO_x) på 0–10 pct. Disse konklusioner stemmer godt overens med konklusionerne i tilsvarende udenlandske undersøgelser.

Til sammenligning vil reduktionen af alle stoffer blive omkring 80 pct. ved indførelse af US-normerne. Dette tal bygger selvfølgelig på, at de installerede katalysatorer behandles i henhold til forskrifterne. For at sikre dette kan en periodisk kontrol være hensigtsmæssig.

I Vesttyskland, Sverige og Schweiz arbejdes der således på at få defineret procedurer for periodisk kontrol af katalysatorbiler. I Sverige og Schweiz regnes med, at en periodisk kontrol vil kunne udføres for omkring 100 kr. I Danmark er Teknologisk Institut ved at udarbejde en udrådning om spørgsmålet for Miljøstyrelsen. Når denne foreligger, vil det blive vurderet, om der skal gennemføres en kontrol af katalysatorbiler, og om kontrollen skal udvides til at omfatte alle biler.

Udenlandske undersøgelser tyder i øvrigt ikke på, at en bil, hvor katalysatoren af en eller anden grund ikke fungerer, skulle forurene mere end biler uden katalysatorer.«

Spm. nr. S 711

Til miljøministeren (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvilke praktiske og økonomiske problemstillinger påføres bilejerne, såfremt de påtvinges elektronisk benzinindsprøjtning?«

Begrundelse

Den 17. marts 1989 vedtog Folketinget (mod CD's og Fremskridtspartiets stemmer), at der fra 1. oktober 1990 skal gælde katalysatormani »svarende til USA-normer«.

Skatteministeren har imidlertid 18. januar 1989 (Skatteudvalgets L 135 bilag 8) oplyst, at »USA-normerne ikke kan realiseres uden elektronisk benzinindsprøjtning«.

Derfor er det et selvstændigt problem i hele katalysatormiseringen at få analyseret, hvad sådanne tingester kan udløse af ulykker for det i forvejen af det nævnte folketingsflertal hårdt plagede danske bilfolk.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Sammenlignet med den almindelige karburator er elektronisk brændstofindsprøjtning en mere moderne og avanceret metode til at fremstille blandingen af benzin og luft, før denne føres ind i forbrændingskammeret.

Mere end 50 pct. af alle europæisk producerede biler er i dag forsynet med elektronisk brændstofindsprøjtning, og andelen er stigende. Af de biler, der leveres til det danske marked, er udbredelsen dog væsentlig mindre (under 10 pct.). Årsagen er formentlig de høje afgifter, som hidtil har gjort denne teknologi uforholdsmæssig dyr.

De nye regler for registreringsafgiften (L 135) indebærer imidlertid, at merudgiften for elektronisk indsprøjtning og trevejskatalysator reelt ikke bliver pålagt registreringsafgift.«

Spm. nr. S 712

Til *arbejdsministeren* (30/3 89) af:

Behnke (FP):

»Vil ministeren give en opdateret redegørelse for, hvorledes undersøgelserne af Maritim Arbejdsløshedskasse skrider frem?«

Begrundelse

I ministerens svar af 15. februar 1988 på spørgsmål nr. S 602 oplyses det, at en række af Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens undersøgelser af forholdene i Maritim Arbejdsløshedskasse endnu ikke var tilendebragt.

Spørgeren vil derfor gerne have en up to date-redegørelse for, om arbejdet er afsluttet, hvad der blev konklusionen, og om der fortsat er uregelmæssigheder.

Svar (10/4 89):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til mit svar på spørgsmål nr. S 602 af 15. februar 1988, hvori der blev redegjort for tre problemstillinger, som Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen havde under behandling i forbindelse med undersøgelserne i Maritim Arbejdsløshedskasse.

1. Vedrørende optagelsesproceduren for nye medlemmer kan jeg oplyse, at Arbejdsministeriet har tiltrådt Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens pålæg om at bringe proceduren for optagelse i overensstemmelse med arbejdsløshedskassens vedtægt, hvilket nu er blevet præciseret over for kassen.

2. Endvidere er kassen blevet pålagt at overføre de med urette optagne medlemmer til den/de respektive arbejdsløshedskasser, hvor de retmæssigt hører hjemme.

3. Med hensyn til spørgsmålet om udbetaling af dagpenge i udlandet kan jeg oplyse, at i forhold til Maritim Arbejdsløshedskasse har Folketingets Ombudsmand den 18. april udtalt, at der ikke var grundlag for at kritisere Arbejdsministeriets afgørelse, der tiltrådte direktoratets pålæg til kassen om at fremskaffe de ønskede oplysninger vedrørende kassens udbetalinger i Det Fjerne Østen i de seneste 5 år.

Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen har oplyst, at direktoratet netop har modtaget en udtalelse fra Metalarbejdernes Arbejdsløsheds-

hedskasse vedrørende denne kasses administration af udbetaling af dagpenge i udlandet.

Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens undersøgelser af hjemmels- og ansvarsproblematikken i forbindelse med arbejdsløshedskassernes eventuelle ansvarspådragende administration er endnu ikke afsluttet.

Endelig kan jeg oplyse, at Landsarbejdsnævnets arbejdsudvalg netop har færdigbehandlet et udkast til en bekendtgørelse, som fremover skal regulere udbetalingen af dagpenge til søfolk i udlandet.

Spm. nr. S 714

Til *justitsministeren* (30/3 89) af:

Birthe Hansen (SF):

»Hvornår tager ministeren skridt til at genopbygge Københavns skrantende parkeringskorps?«

Begrundelse

Spørgeren finder det uforståeligt, at Justitsministeriet ikke for længst har gjort noget for at imødegå den ulovlige parkering, der hærger de københavnske gader, når et af midlerne er noget så åbenbart enkelt som en genopbygning af byens skrantende parkeringskorps, der på mindre end fem år er blevet halveret, således at 56 mand skal dække 80 distrikter.

Med den fortsat store arbejdsløshed mener spørgeren ikke det kan være vanskeligt at finde folk, der vil påtage sig den opgave, og samtidig vil det åbenbart også være med til at øge statens indtægter.

Svar (10/4 89):

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Spørgsmålet om det vigende antal parkeringskontrollører i Storkøbenhavn, herunder spørgsmålet om den fremtidige rekruttering, har igennem de senere år været genstand for overvejelser og drøftelser med de berørte parter, herunder bl.a. politiet og Hovedstadsområdets Trafikskole, hvorunder det nuværende parkeringskorps i Storkøbenhavn er ansat.

Med henblik på at tilvejebringe en tilfredsstillende løsning har Justitsministeriet på denne baggrund besluttet, at den uden for Storkøbenhavn gældende ordning med et overenskomstansat parkeringskorps ansat under poli-

[Justitsministeren]

tiet skal søges udvidet til også at dække Storkøbenhavn.

Justitsministeriet har anmodet Rigspolitichefen om at foretage det videre fornødne. Sagen er for tiden under behandling hos Rigspolitichefen, der har taget initiativ til at tilvejebringe retningslinier for, at der successivt indføres en sådan landsdækkende ordning.

Spm. nr. S 715

Til *industriministeren* (30/3 89) af:

Svend Andersen (S):

»Vil ministeren redegøre for sine overvejelser om eventuel lukning af en eller flere navigationsskoler?«

Begrundelse

I en artikel i Helsingør Dagblad den 30. december 1988 udtaler ministeren bl.a., at sparebestræbelserne på området vil ende med lukningen af nogle skoler, og tilføjer:

»Der ryger nok en navigationsskole og mindst én søfartsskole, men det kan godt blive mere end en af hver.«

Svar (10/4 89):

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Der har været nedsat et udvalg bestående af repræsentanter for erhvervets parter og Søfartsstyrelsen, der bl.a. har haft til opgave at undersøge behovet for forskellige personalekategorier for at tilvejebringe et grundlag, på hvilket man vil kunne tilpasse kapaciteten inden for de forskellige skoletyper til behovet for uddannelse.

Dette udvalg har for nylig afsluttet sit arbejde, og jeg afventer nu Søfartsstyrelsens indstilling om tilpasning af uddannelseskapa- citeten.

Spm. nr. S 716

Til *miljøministeren* (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan går det med at udvikle andre bil- udstødningsrensemeter end katalysatorer?«

Begrundelse

Til bladet *Bil og Motors* nummer 12 for 1988 udtalte miljøministeren, at hun finder det øn-

skeligt med andre bilosbækampelsesteknikker end de katalysatorer, hvis forfærdelighed da også forekommer værre og værre, jo mere man fordyber sig i deres bluffvirvar.

Men hvad bliver det til i realiteternes verden med det, som miljøministeren så modigt betegner som ønskeligt.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Der synes ikke i dag at være nogen teknik lige om hjørnet, som kan give det samme lave udslip af forurenende stoffer som de regulerede trevejskatalysatorer.

Der har været knyttet en vis interesse til udviklingen af de såkaldte lean-burn-motorer. I dag ser det dog også ud til, at disse for at opnå lave forureningsgrader må forsynes med regulerede katalysatorer.«

Spm. nr. S 718

Til *miljøministeren* (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan øver forskellene på kørselsmønstret og prisforholdene i USA og i Danmark indflydelse på valget mellem USA-normer og EF-normer som grundelement i bilosbækampelsen?«

Begrundelse

De såkaldte USA-normer er som bekendt baseret på at tvinge bilisterne til at bruge de ulempefyldte katalysatorer, som forventes at være forældede i løbet af få år, fordi der ude over verden forskes og udvikles på livet løs for at finde mindre Storm Petersen-prægede teknikker til at mindske bilosskaderne.

Når USA for flere år siden indførte katalysatorerne, skyldtes det, at teknikudviklingen dengang ikke tilbød stort andre muligheder, at amerikanske biler har langt større relativ motorkapacitet end danske, og at katalysatorers gode virkninger især viser sig, når den enkelte køretur er mange gange så lang som det, vi kender til i Danmark, og når klimaet er så meget varmere, at kolde motorstarter ikke frembyder så betragteligt et problem. Katalysatorbiler er

[Glistrup]

som bekendt de største miljøsvin i motoropvarmningsfasen.

Under de helt anderledes forhold i 1990'ernes Danmark synes det umiddelbart klart, at katalysatorvang kun kan ønskes af dem, der finder, at det er ganske fint at genere EF og bilismen.

Hvor langt mon miljøministeren hidtil er kommet på erkendelsens vej til at foreslå, at katalysatorer er noget forkvaklet amerikansk stænkelappebras, som aldrig har været egnet til danske forhold, og som bliver mere og mere uegnet, som årene går.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Katalysatorerne skal op på en vis temperatur, før de begynder at fungere. Målinger på Teknologisk Institut i Tåstrup har vist, at der ved 5 grader kan gå op til et par minutter. Ved tilsvarende undersøgelser på Teknologisk Institut i Oslo har man fundet, at der ved minus 15 grader kan gå omkring 3 minutter.

I øvrigt fandt man ved Osloundersøgelsen, at udslippet, før katalysatorerne begyndte at fungere, ikke var meget forskelligt fra udslippet fra tilsvarende køretøjer uden katalysatorer. For så vidt angår kvælstofoxider (NO_x) fandt man endog, at udslippet i startfasen var væsentlig mindre fra biler med katalysator end fra biler uden.

Ved de beregninger, der er udført på Danmarks Tekniske Højskole (jf. besvarelsen af spørgsmål nr. S 703), er der taget hensyn til danske klimaforhold (lave temperaturer) og dansk kørselsmønster, i det omfang sådanne oplysninger har været tilgængelige.«

Spm. nr. S 719

Til miljøministeren (30/3 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvor sikkert er det, at den eksisterende bilpark ikke påføres katalysatorvang – so oder so?«

Begrundelse

I Teknologisk Instituts 1988-bog om billuft-

forurening luftes på side 61 tanken om, at det offentlige skal iværksætte tiltag, så ejere af ældre biler reelt tvinges til at underkaste sig de skrækkelige katalysatorers bilødelæggelser.

Formålet med nærværende spørgsmål er at komme så nær som overhovedet opnåeligt på en miljøministergaranti for, at sligt ikke vil ske. Det var klart utilfredsstillende, da ministeren den 9. december 1988 gled uden om synspunktet ved at påstå, at det skulle være et teknisk spørgsmål (Folketingstidende, forhandlingerne spalte 3529). Men nu fire måneder efter må ministeren da have afklaret teknikproblemerne, så hun kan give et holdningsbestemt svar. For dette er jo et rent holdningsanliggende af ganske stor betydning for den majoritet af danskerne, som lever lykkeligt i katalysatorfri husstande.

Svar (6/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Den beslutning, der er truffet nu, omhandler alene nye biler.

Jeg kan godt love, at der ikke fremover vil blive indført generelle krav om eftermontering af katalysatorer på den eksisterende bilpark, alene af den grund, at det næppe vil være teknisk muligt på alle biler.

Spm. nr. S 722

Til industriministeren (31/3 89) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvad er baggrunden for, at statsskoleskibet »Danmark« først kommer ud at sejle i sommeren 1990, og hvad er planerne for skibets fremtid?«

Begrundelse

Der henvises til den lange tid, der vil gå, inden statsskoleskibet igen stævner ud på togt efter et værftsophold.

Svar (10/4 89):

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Søfartsstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Den planlagte renovering af skoleskibet er ret omfattende og vil først kunne være afsluttet omkring årets udgang. Da renoveringen påtæn-

[Industriministeren]

kes gennemført ved et dansk værft, vil skibet befinde sig i danske farvande på dette tidspunkt. Søfartsstyrelsen anser det ikke for forsvarligt at påbegynde et togt med uerfarne elever i danske farvande om vinteren.

Det er fortsat planen at anvende skoleskibet i søfartsuddannelsen.«

Jeg kan tiltræde styrelsens svar.

Spm. nr. S 723

Til *kommunikationsministeren* (31/3 89) af:

Flemming Hansen (KF):

»Finder ministeren, det er rimeligt, at postvæsenet står som indkøber og formidler af fodtøj til postbude over hele landet og dermed påfører dansk detailhandel urimelig konkurrence?«

Begrundelse

Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet har i en skrivelse af 10. januar 1989 rettet henvendelse til en række skofabrikanter for at bede dem afgive tilbud på fodtøj til postbude i Danmark.

Så vidt jeg kan vurdere, optræder staten dermed som grossist og detaillist, idet man afregner direkte med leverandøren. Det understreges samtidig i henvendelsen, at postbudene selv skal betale for de sko, de køber og får leveret til fabrikspriser.

Det er endvidere oplyst over for mig, at man på de enkelte postkontorer har bestillingslister til ordreafgivelse, og at der findes mange eksemplarer på, at sko købes til hele familien.

Svar (7/4 89):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Som resultat af en række drøftelser mellem Generaldirektoratet for P & T og de berørte fagorganisationer om den belastning, som personalet i brevomdelingstjenesten er udsat for – især i distrikter med megen etagebebyggelse (megen gang op og ned ad trapper) – er der af August Krogh Instituttet under Københavns Universitet gennemført en analyse af de arbejdsfysiologiske forhold i brevomdelingstjenesten.

Undersøgelsen, der blev afsluttet i oktober 1983, viste bl.a., at belastningen af fødder og

ben var ganske stor både op og ned ad trapper, og der blev i undersøgelsesrapporten peget på, at rigtigt fodtøj – helst stødabsorberende – ville gavne.

Fagorganisationerne ønskede herefter, at P & T som arbejdsgiver skulle levere sådanne sko til brevomdelerne, men da fodtøj – bortset fra sikkerhedsfodtøj i medfør af arbejdsmiljølovgivningen – ikke indgår i den beklædning (uniform m.v.), som P & T leverer til visse medarbejdergrupper, blev dette afvist.

P & T har selvfølgelig interesse i, at belastninger reduceres bl.a. med henblik på at modvirke sygefravær og tidlig pensionering. For at give omdelingspersonalet let adgang til køb af fodtøj, der specielt er fremstillet med henblik på reduktion af belastningen, blev der i samarbejde med Direktoratet for Statens Indkøb indgået aftale om levering af særfremstillede sko.

I samarbejde med postvæsenet – herunder Postvæsenets Bedriftssundhedstjeneste – har leverandøren produktudviklet skoen for så vidt angår det særlige behov for stødabsorbering, skridsikkerhed og holdbarhed.

Efter ønske fra Direktoratet for Statens Indkøb blev der tale om en såkaldt statsaftale svarende til, hvad der med henblik på opnåelse af storkøbsfordele er indgået for mange andre varekøb. Aftalen kan derfor benyttes af alle statsinstitutioner.

Leveringsaftalen blev indgået i 1986 for en periode af 3 år, og der er derfor i samarbejde med Statens Indkøb foretaget nyt udbud i efteråret 1988 i overensstemmelse med de dagældende regler, herunder reglerne om EF-udbud.

Ud over overenskomstansatte medarbejdere er der i postvæsenet ansat ca. 12.000 landpostbude, postbude og overpostbude, hvoraf hovedparten er beskæftiget med omdeling af post.

Siden aftalens indgåelse er der af medarbejderne købt sko således: 1986 (½ år) 3.067 par, 1987 3.142 par, 1988 2.394 par, i alt 8.603 par sko.

I løbet af de 2½ år, leveringsaftalen har fungeret i, er der således købt sko i et antal, der svarer til ca. ⅓ af ovennævnte 12.000 medarbejdere.

Alt i alt har postvæsenet med hensyn til administration af skoindkøb fulgt en praksis, der skal sikre, dels at postvæsenets medarbejdere opnår adgang til indkøb af arbejdsmiljørigtigt fodtøj, dels at postvæsenet i overensstemmelse

[Kommunikationsministeren]

med, hvad der normalt tilstræbes i forbindelse med statslige indkøb, opnår storkøbsfordele. Det er således en fremgangsmåde, jeg kan billige.

Spm. nr. S 726

Til *ministeren for nordisk samarbejde* (31/3 89) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvilke enkeltpersoner, projekter, organisationer og medieselskaber der i 1987, 1988 og 1989 har fået bevilget *Låneansøger*

Kompass Island Útgáfan H/F, Skúlatuni 6, Reykjavík	2.121.868 dkr.
Sjófang H/F, Holmasloð 2, Reykjavík	} 233.000 D-mark
Sæborg RE 20	
G. Jakob Sigurðsson, Hraunteigur 28, Reykjavík	} 1.430.000 dkr.
Maskinfabriken »Klaki«, Vesturvör, 200 Kópavogur, Island	

Spm. nr. S 727

Til *kulturministeren* (31/3 89) af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Vil regeringen fremsætte forslag om revision af lov om undervisning af voksne indvandrere, og vil regeringen i bekræftende fald løfte sløret for, hvori forslaget til revision vil bestå?«

Begrundelse

I forbindelse med vedtagelsen af lov om undervisning af voksne indvandrere (L 156) i folketingsåret 1985-86 gav undervisningsministeren i Uddannelsesudvalgets betænkning over lovforslaget tilsagn om, at loven ville blive taget op til revision, når udvalget vedrørende folkeoplysning havde afsluttet sit arbejde.

Som bekendt er rapporten fra udvalget vedrørende folkeoplysning lige på trapperne, og det er derfor af interesse at få afklaret, hvorvidt regeringen agter at følge rapporten op med et forslag til revision af lov om indvandrerundervisning.

Svar (7/4 89):

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Folkeoplysningsudvalget afsluttede sine overvejelser i marts dette år med afgivelse af betænkning om vilkår for tilskud til folkeoplysning.

nordiske midler fra Vestnordenfonden, samt oplyse beløbstørrelser for de enkelte bevillinger?«

Svar (7/4 89):

Ministeren for nordisk samarbejde (Thor Pedersen):

Den nordiske udviklingsfond for Vestnorden – Vestnordenfonden – påbegyndte sin virksomhed i november 1987. Fonden, der endnu befinder sig i opbygningsfasen, har til dato ydet følgende lån:

Lånebeløb

Kompass Island Útgáfan H/F, Skúlatuni 6, Reykjavík	2.121.868 dkr.
Sjófang H/F, Holmasloð 2, Reykjavík	} 233.000 D-mark
Sæborg RE 20	
G. Jakob Sigurðsson, Hraunteigur 28, Reykjavík	} 1.430.000 dkr.
Maskinfabriken »Klaki«, Vesturvör, 200 Kópavogur, Island	

Det er udvalgets opfattelse, at reglerne om undervisning af voksne indvandrere i dansk sprog og danske kultur- og samfundsforhold falder uden for rammerne af en ny lov om folkeoplysning.

Folkeoplysningsudvalget henstiller samtidig, at der nedsættes et udvalg til vurdering af lov nr. 355 om undervisning af voksne indvandrere på baggrund af de nye muligheder, der måtte vise sig i forbindelse med en ny lov om vilkår for tilskud til folkeoplysning.

Jeg er enig med Folkeoplysningsudvalget i, at indvandrerundervisningen falder uden for rammerne af den kommende folkeoplysningslov.

På denne baggrund har jeg ingen aktuelle planer om en revision af indvandrerundervisningsloven.

Folkeoplysningsudvalgets ønske om nedsættelse af et udvalg vil jeg tage op til overvejelse, når den nye folkeoplysningslov foreligger.

Spm. nr. S 728

Til *socialministeren* (3/4 89) af:

Agerschou (SF):

»Har ministeren planer om at forenkle behandlingen af arbejdsskadesager i Sikringsstyrelsen, så den, der er blevet udsat for en arbejdsskade, ikke risikerer at skulle vente i flere år på en afgørelse?«

[Agerschou]

Begrundelse

Problemet med lange behandlingstider i forbindelse med arbejdsskadesager er ikke nyt – det har været diskuteret gennem flere år, uden at der er sket nævneværdige ændringer.

Dagbladet Vestkysten bringer i en artikel den 1. april 1989 et nyt eksempel på, hvor belastende og uacceptabelt sagsbehandlingen i et konkret tilfælde kan foregå.

I det pågældende tilfælde er afgørelsen 3½ år efter en alvorlig arbejdsulykke endnu ikke truffet, angiveligt fordi Sikringsstyrelsen og den arbejdsmedicinske klinik ikke har kunnet blive enige om, hvor meget arbejdsevnen er nedsat hos den pågældende.

Det er helt umenneskeligt, at man oven i en alvorlig arbejdsulykke på den måde skal belastes yderligere af en ekstremt langsommelig arbejdsgang i det offentlige system vedrørende arbejdsskadesager.

Svar (10/4 89):

Socialministeren (Aase Olesen):

Efter arbejdsskadeforsikringslovens § 26 afgør Sikringsstyrelsen, om der tilkommer skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne og erstatning for varig men, når der efter sygebehandling, optræning eller anden revalidering er grundlag for at skønne over skadelidtes fremtidige tilstand og erhvervsmuligheder.

Det er ikke muligt, før skadelidtes helbreds-tilstand er stabiliseret, at foretage et nogenlunde sikkert skøn over erhvervsevnetab og men. Indhentelse af de hertil nødvendige oplysninger medfører ofte, at sagsbehandlingen trækker ud.

For at efterleve lovens frister, og for at de skadelidte ikke skal komme til at vente urimeligt længe på en afgørelse, kan Sikringsstyrelsen træffe en midlertidig afgørelse, hvorefter sagen genoptages til revision, således at den endelige erstatningsudmåling kommer til at svare til skadelidtes faktiske tab.

Om den konkrete sag, der nævnes i begrundelsen for spørgsmålet, kan jeg oplyse, at den drejer sig om et skinnedensbrud, som skadelidte var udsat for i november 1985. Tilfældet blev anmeldt til Sikringsstyrelsen den 4. marts 1986. Afgørelsen om menens størrelse – 8 pct. – blev truffet den 10. februar 1988, idet de medicinske følger af skaden først da med rimelig sikkerhed

kunne bedømmes, hvilket ikke er usædvanligt ved skader af netop denne art. Styrelsen ydede allerede den 18. februar 1987 skadelidte forskud på den forventede menerstatning med 10.000 kr. Afgørelsen om men blev anket af skadelidte.

På tidspunktet for afgørelsen af mengraden var pågældendes erhvervsmuligheder endnu helt uafklarede, idet skadelidte havde forsøgt at genoptage sit arbejde, afbrudt af sygeperioder, hvor der blev udbetalt dagpenge. Afgørelsen af erhvervsevnetabet kunne derfor ikke umiddelbart træffes. Da styrelsen fra vedkommende socialforvaltning modtog oplysning om, at det var tvivlsomt, om pågældende kunne revalideres, og da det måtte forventes, at skadelidte søgte førtidspension, traf styrelsen den 13. juni 1988 den midlertidige afgørelse, at der tilkom skadelidte erstatning for erhvervsevnetab som løbende ydelse svarende til, at arbejdsevnen var nedsat med 25 pct. Styrelsen besluttede samtidig at tage spørgsmålet om erstatning for erhvervsevnetab op efter ca. 1 år. Også denne afgørelse blev indanket for Den Sociale Ankestyrelse, der den 22. december 1988 tiltrådte styrelsens erhvervsevnetabsafgørelse. Samtidig forhøjede Ankestyrelsen menprocenten til 12.

Det kan oplyses, at en undersøgelse på arbejdsmedicinsk klinik, som nævnes i begrundelsen for spørgsmålet, ikke har været inde i billedet i forbindelse med de trufne afgørelser.

Efter anmodning fra pågældende forbund har styrelsen allerede nu påbegyndt den planlagte revision af erhvervsevnetabsspørgsmålet.

Endelig kan jeg oplyse, at der er nedsat en analysegruppe om arbejdsmiljø- og arbejdsskadeforsikringsområdet.

Denne analysegruppe, der består af repræsentanter for en række ministerier, forventes at afslutte sit arbejde i sommeren 1989.

Analysegruppen skal beskrive og vurdere problemer og løsningsmuligheder på arbejdsmiljø- og arbejdsskadeforsikringsområdet og skal bl.a. sikre en effektiv sagsbehandling af den enkelte arbejdsskadesag.

Når analysegruppen har afsluttet sit arbejde, vil jeg vurdere mulighederne for at forenkle arbejdsskadesagernes behandling.

Spm. nr. S 730

Til *socialministeren* (4/4 89) af:

Jens Thoft (SF):

»Ministeren ses ikke at have besvaret spørgsmål nr. S 687. Vil ministeren derfor oplyse de i spørgsmålet nævnte institutionstakster sammenholdt med børnecheckens størrelse og samtidig be- eller afkræfte, om de faktiske stigninger i perioden 1985–1989 har betydet, at børnechecken end ikke kan dække de faktiske takststigninger, såfremt man har to børn, der benytter dagpleje, vuggestue, børnehave eller fritidshjem?«

Begrundelse

Ministeren meddeler i sit svar på spørgsmål nr. S 687, at hun finder andre tal end dem, jeg har bedt om, »rimelige«, og dette synspunkt har jeg den største respekt for, om end jeg ikke deler det. Jeg skal derfor endnu en gang anmode om at få de oplysninger, jeg har bedt om.

Da børnefamilieydelsen blev aftalt i 1985, medførte det allerede for 1986 og 1987 dramatiske stigninger i institutionstaksterne i mange kommuner, idet de økonomisk klemte kommuner gennem øget egenbetaling inddrog dele af børnefamilieydelsen på forskud. Jeg får naturligvis en stærk mistanke om, at når ministeren helt undlader at gengive 1985-tallene, som ministeren gennem besvarelsen af spørgsmål nr. S 421 har dokumenteret at have i hvert fald nogle af, skyldes det, at disse tal netop i klartekst vil afsløre, hvorledes børnefamilieydelsens købekraft er blevet udhulet.

Udfører man det detektivarbejde at sammenholde ministerens svar på spørgsmål nr. S 421 med svaret på spørgsmål nr. S 687, konstaterer man nemlig, at f.eks. taksten for en fritidshjemsplads er steget med 34,73 pct. Har man ét barn i børnehave og ét i fritidshjem, opluger de faktiske takststigninger i perioden hele børnefamilieydelsen og lidt til. Alt tyder således på, at børnefamilierne har 100 pct. ret, når de klager over, at takststigningerne har gjort ydelseren værdiløs.

Svar (11/4 89):

Socialministeren (Aase Olesen):

Danmarks Statistiks sociale ressourcetælling for 1989, som bl.a. indeholder oplysninger om daginstitutionstaksterne, er endnu ikke tilgængelig. Derfor må oplysninger for 1989 bygge på den prisundersøgelse, som Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund foretager.

I spørgsmålet ønskes en sammenligning af børnefamilieydelsens købekraft i relation til daginstitutionstaksterne for 1985 og 1989. Den såkaldte børnecheck blev imidlertid først udbetalt pr. 1. juli 1987.

I det efterfølgende er sammenligningen derfor foretaget for 1985 og for 1987 og 1989. For nemheds skyld er endvidere beregnet en børnefamilieydelse på helårsbasis i 1987. Vedrørende daginstitutionstaksterne for 1985 og 1987 er ressourcetællingen primo januar dette år lagt til grund.

Tabel 1. Daginstitutionsprisernes udvikling 1985–1989 sammenholdt med børnefamilieydelsen

	Indeks 1985 = 100				
	1985	1987	1989	1987	1989
Dagleje	11.772	12.744	15.300	108	130
Vuggestue	13.236	14.016	16.332	106	123
Børnehave	9.588	10.296	11.784	107	123
Fritidshjem	6.012	6.828	8.100	114	135
Aldersintegreret institution	9.456	10.152	11.700	107	124
Gennemsnit	9.600	10.656	12.348	111	129
Børnefamilieydelse		5.000	5.500	100	110

I tabel 1 er angivet udviklingen i årstaksten for en heltidsplads i formidlet dagpleje, vuggestue, børnehave, fritidshjem og en aldersintegreret institution. Taksten er anført for 1985, 1987 og 1989 og indekseret med udgangspunkt

i 1985-taksten.

Gennemsnitstaksten er beregnet ved vægtning af institutionstaksterne efter institutionernes relative andel af det samlede antal daginstitutionspladser ifølge henholdsvis 1985- og

[Socialministeren]

1987-ressourcetællingen samt for 1989-tallets vedkommende 1988-ressourcetællingen.

Det ses, at daginstitutionspriserne i perioden 1985-89 er steget med knap 30 pct. Kraftigst har stigningen været for dagplejens og fritidshjemmenes vedkommende, hvorimod vuggestuernes, børnehavernes og de aldersintegrerede institutioners takststigninger har været noget jævner. Det ses også, at takststigningerne har været kraftigst efter 1987.

Forudsætter man teoretisk, at der i 1985 blev udbetalt en børnefamilieydelse og denne skulle reguleres efter daginstitutionstaksterne, skulle den være ca. 30 pct. højere i 1989.

Som bekendt blev børnefamilieydelsen først udbetalt fra 1. juli 1987 med et beløb, som på helårsbasis svarer til 5.000 kr. I 1989 udgør børnefamilieydelsen 5.500 kr., og der er derfor tale om en 10 pct.s stigning, siden børnefamilieydelsen første gang blev udbetalt.

Sammenholdt med tidspunktet for børnefamilieydelsens første udbetaling skulle børnefamilieydelsen have været ca. 5 procentpoint højere, såfremt ydelsen skulle reguleres efter udviklingen i daginstitutionstaksterne. Det vil sige, at ydelsen skulle andrage ca. 5.750 kr. på årsbasis.

Det er en ubestridelig kendsgerning, at daginstitutionstaksterne er steget meget siden 1985. Det skyldes kommunernes dårlige økonomi, som har tvunget dem til at forhøje forældrebetalingen relativt i forhold til de samlede driftsudgifter.

Jeg kan derimod ikke bekræfte spørgeren i, at for en familie med ét barn i børnehaven og ét på fritidshjem vil takststigningen i perioden 1985-89 opløse hele børnefamilieydelsen og lidt til. Familien vil i 1989 modtage 11.000 kr. i børnefamilieydelse, og den samlede takststigning siden 1985 udgør 4.300 kr., uden at der her er taget hensyn til søskendemoderation.

Når jeg ikke i mit svar på spørgsmål nr. S 687 omtalte stigningen i institutionstaksterne i perioden 1985-87, skyldes det, at det af den endelige aftale om skattereformen fra juli 1985 fremgik, at børnefamilieydelsen skulle udbetales fra 1. juli 1987 med 5.000 kr. årligt.

Spm. nr. S 732

Til miljøministeren (5/4 89) af:

Behnke (FP):

»I hvilket omfang har ministeren inddraget forskningsresultater fra beslægtet forskning i spørgsmålet om begrænsning af udledningen af CFC-gasser, således at en ny asbestskandale undgås?«

Begrundelse

I det seneste nummer af Illustreret Videnskab (nr. 4, april 1989) er der på side 25 en artikel, hvis budskab er, at det er overvejende sandsynligt, at problemerne med såkaldte huller i ozonlaget skyldes en kold havstrøm, La Niña.

Også forud for de hysteriske forbud mod anvendelse af asbest var der folk – også fagligt kvalificerede – som udtalte sig imod hysteriindgrebene, men man valgte at overhøre disse og tro på dommedagsprofeterne. Nu kun ét år efter viser det sig så, at asbesthysteriet var ubegrundet.

For at undgå lignende skandaler omkring CFC-gas-forbudene vil spørgeren gerne have oplyst, hvorvidt forskere fra beslægtede videnskaber er blevet hørt, før de kraftige lovinitiativer er blevet søsat.

Svar (11/4 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har svaret følgende, som jeg kan henholde mig til:

»Miljøministeriet er ved at udarbejde en handlingsplan, der skal sikre, at forbruget af ozonnedbrydende CFC reduceres og stort set ophører i 1999.

Ozonlaget beskytter mod farlige ultraviolette stråler fra solen, og både CFC og ozon er såkaldte drivhusgasser.

Verdens førende forskere inden for atmosfærækemi – herunder forskere ansat af de virksomheder, der producerer CFC – er enige om, at forbrug af CFC på det niveau, der i dag er tale om, har en væsentlig ozonlagnedbrydende effekt.

På denne baggrund har de vigtigste industrilande ratificeret Montrealprotokollen om reduktion af stoffer, der nedbryder ozonlaget.

En reduktion af CFC-forbruget vil endvidere være et meget velkomment bidrag til at begrænse den såkaldte drivhuseffekt, der dog – som antydtes af spørgeren ved henvisning til artiklen

[Miljøministeren]

– er svagere funderet end CFC-ozon-sammenhængen.

Havstrømme (El Niño, La Niña og andre) bedømmes til at have meget lidt indflydelse på stratosfærens ozonlag.

Alt i alt må der siges at være overordentlig kraftige miljømæssige argumenter for så vidt muligt helt at standse CFC-forbruget i verden.«

Spm. nr. S 734

Til *sundhedsministeren* (5/4 89) af:

Lis Noer Holmberg (CD):

»Vil ministeren i forlængelse af mit spørgsmål nr. S 641 af 7. marts 1989 endnu en gang vurdere det misbrug eller den demoralisering, der finder sted blandt vore børn/unge i forbindelse med hash m.m., og vil ministeren foranledige en omfattende oplysningskampagne – i lighed med f.eks. AIDS-kampagnen – hvor såvel forældre som børn får den fornødne oplysning om de risici, der er forbundet med hash og andre farlige stoffer?«

Begrundelse

Der henvises til min klage til generaldirektør Hans Jørgen Jensen, Danmarks Radio, samt en båndoptagelse af den udsendelse, der er begrundelsen for min klage.

Det tilføjes, at samme spørgsmål er stillet til undervisnings- og forskningsministeren.

Svar (13/4 89):

Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg er som tidligere nævnt helt enig i, at problemet med stofmisbrug blandt unge er et problem, som vi må se på med stor alvor, også selv om skoleungdommens forbrug af stoffer ifølge de foreliggende undersøgelser er beskedent.

Oplysningsindsatsen for at forebygge stofmisbrug blandt unge er derfor meget vigtig. Men som jeg svarede sidst, bør oplysningsarbejdet være en langvarig holdningsbearbejdelse, hvor de unge selv, forældre, lærere og andre nøglepersoner spiller en aktiv rolle. Erfaringen blandt fagfolk viser, at den kontinuerlige indsats er alfa og omega i rusmiddeloplysning. Det har vist sig, at store enkeltstående kampagner har ringe effekt; derfor vil en så omfattende kampagne som AIDS-kampagnen næppe være fagligt tilrådelig. Man kan oven i købet frygte,

at den kan have en reklameeffekt og gøre flere unge interesserede i at eksperimentere med stofferne.

Alkohol- og Narkotikarådet har netop udgivet to pjecer om amfetamin til unge og deres forældre. Endvidere kan jeg oplyse, at Alkohol- og Narkotikarådet agter i 1989 at udarbejde en grundbog, der indeholder oplysninger om alle stoffer samt om formidling til forskellige målgrupper. Alkohol- og Narkotikarådet følger udviklingen i anvendelsen af stoffer blandt de unge og arbejder på at forbedre mulighederne derfor.

Spm. nr. S 741

Til *boligministeren* (6/4 89) af:

Hans Strunge (S):

»Vil ministeren drage omsorg for, at der ved bygning af offentlige kontorer/institutioner på tilsvarende måde som for bevægelseshandicappede tages forholdsregler til lettelse af kontakten for hørehæmmede ved hjælp af teleslyng?«

Begrundelse

For medborgere, der har nedsat hørelse, er det ofte forbundet med store ulemper at komme i kontakt med offentlige myndigheder, der ikke har teleslyng.

Svar (12/4 89):

Boligministeren (Agnete Laustsen):

I Boligministeriets cirkulære af 23. marts 1972 om bygge- og anlægsarbejders indretning med hensyntagen til bevægelseshæmmede er fastsat, at nye statslige bygge- og anlægsarbejder skal udføres under iagttagelse af retningslinierne, som er indeholdt i en vejledning, der er optrykt som bilag til cirkulæret.

I vejledningen er bl.a. nævnt, at opsætning af teleslyngeanlæg skal forberedes i større forsamlings- og mødelokaler samt ventesale.

Der er således ikke i cirkulæret og vejledningen fastsat et egentligt krav om installation af teleslyng.

Spørgsmålet om installering af teleslyng i det statslige byggeri har tidligere generelt været drøftet i Koordinationsudvalget vedrørende Statsbyggeri, og senest har spørgsmålet i 1987 været drøftet i relation til installation af teleslyng i kirker.

[Bolligministeren]

Efter aftale mellem Landsforeningen for Bedre Hørelse, Byggestyrelsen og de kgl. bygningsinspektører, der er statens konsulenter i kirkesager, er der nu mellem de kgl. bygningsinspektører og landsforeningens amtsudvalg etableret et samarbejde.

For så vidt angår det statslige byggeri generelt vil jeg anmode Koordinationsudvalget vedrørende Statsbyggeri om en udtalelse, og på grundlag heraf vil jeg vurdere, hvorvidt de hidtidige retningslinier er blevet fulgt af de statslige bygherrer ved planlægning af nyt byggeri, eller om der er behov for en stramning af retningslinierne.

Derimod er der ikke i medfør af byggelovgivningen mulighed for at stille generelle krav om installation af teleslynge ved bygning af offentlige kontorer/institutioner, da byggelovgivningen kun dækker bygningsmæssige forhold, men ikke inventar eller lignende løse installationer som f. eks. teleslynge, kaldeapparater og lignende.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 227:

Forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Ændring af afgift på udbetaling ved kreditkøb m.v.).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 12/4 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Klaus Hækkerup (S):

Jeg kan på Socialdemokratiets vegne give tilslutning til det foreliggende lovforslag. Det drejer sig jo om 4 punkter, og vigtigst er vel nok det første punkt om, at den højere stempelafgift på udbetalingen ved kreditkøb nedsættes til den lavere. Det vil jeg specielt hilse med tilfredshed. Det er jo et forslag, Socialdemokratiet har arbejdet for, og regeringen skal roses for, at den nu endelig efter 3 års venten – jeg kan se, det sidst har været behandlet i 1986 – også er blevet ramt af ørnens vingesus. Så til lykke med det.

Vi støtter forslaget.

Else Theill Sørensen (KF):

Det, vi har til behandling her, er en lille, men væsentlig ændring i stempelafgiftsloven – vi kan også sige, det er en lille lempelse af kartoffelkurens bestemmelse om kreditkøb.

I Det Konservative Folkeparti hilser vi den velkommen, da den retter op på en oplagt urimelighed. Sigtet med kartoffelkuren var jo at fremme opsparringen, og som loven blev udformet, fik man ikke nogen som helst fordel af f.eks. at præstere en stor udbetaling i forbindelse med kreditkøb, så man kan altså roligt sige, at den nu foreslåede ændring i højere grad er opsparingsfremmende. Ændringen vil berøre mange brancher, men jeg tror, den især vil komme til at berøre automobilbranchen, hvor det har været et udtalt ønske at få den. Vi ved også godt, at kartoffelkuren har været særlig hård netop ved denne branche. Dette her skulle gerne ligestille automobilforhandlerne med bankerne, når det drejer sig om finansiering af bilkøb, og dermed være med til at rette lidt op på forhandlerens indtjeningsmuligheder.

Jeg kan altså give Det Konservative Folkepartis støtte til forslaget, og samtidig skal jeg på vegne af Det Radikale Venstre, hvis ordfører desværre ikke kan være til stede her, tilkendegive, at de også støtter forslaget.

Jens Thoft (SF):

Da vores ordfører i denne sag, hr. Bjørn Poulsen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne give positivt tilsagn om at deltage i nedsættelsen af stempelafgiften på afbetalingskontrakter. Det, der er foreslået af ministeren, er kun rimeligt. Jeg skal gøre opmærksom på, at vi i forbindelse med kartoffelkuren faktisk forsøgte at få denne regel indført – ja, vi troede endda, at vi havde flertal for den, men så sprang De Radikale i målet – men det er da godt, at regeringen nu er kommet til den konklusion. Det er fornuftigt nok.

Når det drejer sig om at medvirke til fritagelse for stempelafgiften for overdragelsesdokumenter i forbindelse med Dansk Internationalt Skibsregister, har jeg to problemer. For det første ser jeg slet ingen grund til det. For det andet ser jeg heller ingen grund til, at det skal vare indtil juli 1990. Hvis der er en række skibe, som skal tilbageregistreres, og man gerne vil støtte dette formål, må det vel være tilstrækkeligt at lade 1 måned stå og ikke 1½ år stå åben.